

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Φεβρουαρίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 697

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 42855

Τροποποίηση των αποφάσεων ίδρυσης και έγκρισης του κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους (Studies in History, Spirituality, Art and Musical Tradition of Mount Athos)» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 3341/1925 «Περί ιδρύσεως Πανεπιστημίου εν Θεσσαλονίκη» (Α' 154), με τον οποίο ιδρύθηκε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως «Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης», όπως μετονομάστηκε σε «Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» με το άρθρο 7 του ν. 3108/1954 (Α' 314).

2. Το π.δ. 98/2013 «Κατάργηση του Γενικού Τμήματος, μεταφορά έδρας τμήματος και ίδρυση-συγκρότηση, μετονομασία και ανασυγκρότηση Σχολών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» (Α' 134, διόρθ. σφάλμ. Α' 140).

3. Το π.δ. 74/2017 «Μετονομασία της Σχολής Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης» (Α' 106).

4. Την υπό στοιχεία 169775/Ζ1/15-12-2020 απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Μετονομασία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης» (Β' 5710).

5. Την υπό στοιχεία 131993/Ζ1/16-11-2023 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού «Μετονομασία της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης» (Β' 6652).

6. Τα άρθρα 75-83 του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση [Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024] - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες [Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972] και άλλες διατάξεις» (Α' 184).

7. Τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).

8. Τα άρθρα 16, 79-89 και 455 του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141).

9. Τα άρθρα 14 και 15 του ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσωρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189).

10. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 υπουργική απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσωρευσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466).

11. Την υπό στοιχεία 108990/Z1/8-9-2022 υπουργική απόφαση «Ρύθμιση των θεμάτων σχετικά με τη διαδικασία δωρεάν φοίτησης σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τέλη φοίτησης» (Β' 4899).

12. Την υπό στοιχεία 135557/Z1/1-11-2022 (υπ' αρ. Α.Π.Θ. 19461/2-11-2022) εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

13. Τον Κανονισμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 4084/2023), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (Β' 5761/2024).

14. Την υπ' αρ. 26770/24-11-2023 διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Υ.Ο.Δ.Δ. 1287), περί συγκρότησης του Συμβουλίου Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

15. Την υπ' αρ. 75140/11-6-2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 680) διαπιστωτική πράξη του ασκούντος καθήκοντα Πρύτανη του Α.Π.Θ., περί εκλογής του Κυριάκου Αναστασιάδη του Ηρακλή, Καθηγητή του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας, ως Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

16. Την υπ' αρ. 77939/23-6-2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 718) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης περί ορισμού τεσσάρων (4) Αντιπρυτάνεων στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, βάσει της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4957/2022.

17. Την υπ' αρ. 79214/26-6-2025 (Υ.Ο.Δ.Δ. 755) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σχετικά με την αποδοχή παραίτησης της Ελευθερίας Θανούλη του Δημητρίου, Καθηγήτριας του Τμήματος Κινηματογράφου της Σχολής Καλών Τεχνών από τη θέση της Αντιπρυτάνεως του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

18. Την υπ' αρ. 79632/27-6-2025 (Β' 3336) απόφαση του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, περί καθορισμού των τομέων ευθύνης των Αντιπρυτάνεων και των αρμοδιοτήτων που τους μεταβιβάζονται, βάσει του ν. 4957/2022 (παρ. 3 του άρθρου 12) και καθορισμού της σειράς αναπλήρωσης του Πρύτανη, από τους Αντιπρυτάνεις, όταν απουσιάζει ή κωλύεται να ασκήσει τα καθήκοντά του, βάσει του ν. 4957/2022 (παρ. 2 του άρθρου 15).

19. Την υπ' αρ. 300/1-9-2025 (ΑΔΑ: 624146Ψ8ΧΒ-2ΚΥ) διαπιστωτική πράξη του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, περί συγκρότησης της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. για το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 και την υπ' αρ. 7250/23-9-2025 (ΑΔΑ: 91ΞΗ46Ψ8ΧΒ-5ΨΑ) Διαπιστωτική Πράξη του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης περί ανασυγκρότησης της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026.

20. Την υπ' αρ. 10843/8-10-2024 (ΑΔΑ: 6ΤΥ346Ψ8ΧΒ-ΗΩΞ) απόφαση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ., περί συγκρότησης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και την υπ' αρ. 85057/18-7-2025 (ΑΔΑ: Ψ9ΚΔ46Ψ8ΧΒ-50Λ) απόφαση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. περί ανασυγκρότησης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Α.Π.Θ.

21. Την υπ' αρ. 29319/10-7-2018 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 3282), όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ 49506/29-7-2021 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 3844) σχετικά με τη ίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

22. Την υπ' αρ. 14604/23-12-2019 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 4994), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 49506/29-7-2021 απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β' 3844), σχετικά με την έγκριση του κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

23. Την εισήγηση της Συνέλευσης του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού (συνεδρίαση με αριθμό 777/5-3-2025) της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. σχετικά με την τροποποίηση του Π.Μ.Σ. με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους (Studies in History, Spirituality, Art and Musical Tradition of Mount Athos)» με συνημμένα σε αυτή τη μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας και τον αναλυτικό προϋπολογισμό τα οποία αποτελούν διακριτά Παραρτήματα της παρούσας απόφασης και εξαιρούνται της δημοσίευσής τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

24. Την υπ' αρ. 27060/24-11-2025 θετική εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Α.Π.Θ. (συνεδρίαση με αριθμό 5/13-5-2025) σχετικά με την τροποποίηση του Π.Μ.Σ. με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους (Studies in History, Spirituality, Art and Musical Tradition of Mount Athos)».

25. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

26. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζει:

Α. Την τροποποίηση, από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026, της υπ' αρ. 29319/10-7-2018 (Β' 3282) απόφασης της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 49506/29-7-2021 (Β' 3844) απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σχετικά με την ίδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022, ως εξής:

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. οργανώνει και εξακολουθεί να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους (Studies in History, Spirituality, Art and Musical Tradition of Mount Athos)», σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις του ν. 4957/2022.

Άρθρο 2

Γνωστικό Αντικείμενο-Σκοπός

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι η επιστημονική κατάρτιση και εξειδίκευση επιλεγμένων πτυχιούχων σε συστηματικές και ειδικές σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα και Θεολογία, την Αρχαιολογία, την Αρχιτεκτονική, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους.

Το Π.Μ.Σ. «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους (Studies in History, Spirituality, Art and Musical Tradition of Mount Athos)» δίνει την δυνατότητα εξειδίκευσης σε τρεις (3) επιμέρους ειδικεύσεις:

α) Ιστορία και Τέχνη του Αγίου Όρους (History and Art of Mount Athos).

β) Θεολογία και Πνευματική Ζωή του Αγίου Όρους (Theology and Spiritual Life of Mount Athos).

γ) Μουσική Παράδοση και Ψαλτική Τέχνη του Αγίου Όρους (Musical Tradition and Chanting Art of Mount Athos).

Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η καλλιέργεια και η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και έρευνας στο χώρο των αγιορειτικών σπουδών, που παρουσιάζει μεγάλο διεθνές επιστημονικό ενδιαφέρον και η κατάρτιση των μεταπτυχιακών φοιτητών με εξειδικευμένες γνώσεις στα αντικείμενα της αγιορειτικής ιστορίας, της θεολογίας και της αρχαιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της τέχνης και της μουσικολογίας και της ψαλτικής παράδοσης του Αγίου Όρους.

Ειδικότερα, το Π.Μ.Σ. αποσκοπεί:

α) Στην παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών.

β) Στην εδραίωση των ανά ειδίκευση ειδικών γνώσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών μέσω της παροχής διεπιστημονικής θεωρητικής κατάρτισης και της πρακτικής εξάσκησης τους στη συνθετική προσέγγιση των γνωστικών αντικειμένων των παραπάνω επιστημονικών κλάδων.

γ) Στη προαγωγή της διεπιστημονικής έρευνας μέσω της διδασκαλίας και συζήτησης πάνω στα σχετικά ερευνητικά αντικείμενα, καθώς και της εκπόνησης υψηλού επιπέδου συναφών Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών.

δ) Στην ανάπτυξη κριτικών και ερευνητικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για σπουδές διδακτορικού επιπέδου.

Κατευθυντήριες αρχές του Π.Μ.Σ. αποτελούν αφ' ενός μεν η εξασφάλιση στους μεταπτυχιακούς φοιτητές σταθερών επιστημονικών θεμελίων, σύγχρονων διεπιστημονικών γνώσεων και κατάλληλων ερευνητικών μεθόδων και αρχών, που θα τους καταστήσουν ικανούς για συνεχή εκπαίδευση και βελτίωση του ερευνητικού τους πνεύματος, αφ' ετέρου δε η καλλιέργεια σε αυτούς των κριτικών και δημιουργικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την πρόοδο της επιστημονικής, επαγγελματικής και ερευνητικής τους δραστηριότητας.

Υποχρέωση όλων των συντελεστών λειτουργίας του Π.Μ.Σ. είναι η διασφάλιση της ποιότητας και της συνεχούς βελτίωσης κάθε πτυχής του προγράμματος, της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας, καθώς και η προώθηση συνεργασιών με συναφή Προγράμματα και Κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα όσων παρακολουθήσουν επιτυχώς το Π.Μ.Σ. είναι τα εξής:

α. Γνώσεις: Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» αναμένεται να αποκτήσουν ανάλογα με την ειδίκευση που έχουν επιλέξει: 1. Εξειδικευμένη επάρκεια στη γνωστική περιοχή της Ιστορίας, Θεολογίας και Τέχνης του Αγίου Όρους και του Ορθόδοξου Μοναχισμού, 2. ερευνητική εμπειρία ώστε να μπορούν να μελετήσουν σε βάθος επιμέρους πτυχές της Ιστορίας, των Θεσμών και της Τέχνης του Αγίου Όρους, της Μοναστικής Θεολογίας και Πνευματικότητας της Αθωνικής Πολιτείας, καθώς και της ιδιάζουσας μουσικής παράδοσης και του ψαλτικού ύφους της Αγιορειτικής Ψαλτικής Τέχνης, 3. προηγμένη γνώση και ενημέρωση στη διερεύνηση με τη χρήση των νέων εργαλείων μελέτης και έρευνας στη θεολογική, ιστορική, αρχαιολογική και μουσικολογική επιστήμη και εν γένει στις ανθρωπιστικές επιστήμες, των ιστορικών, θεολογικών και μουσικών πηγών της Αγιορειτικής Ιστορίας και Παράδοσης, καθώς και της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας, ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης, 4. ανάπτυξη της κριτικής επιστημονικής σκέψης, ώστε να προσεγγίζουν και να κατανοούν με κριτικό τρόπο τις ιστορικές, θεολογικές, μουσικές και λοιπές γραπτές και εικονιστικές πηγές του Αγίου Όρους, αλλά και τη νεότερη και σύγχρονη ιστορική, θεολογική, νομική, αρχαιολογική και μουσικολογική έρευνα που σχετίζεται με το Άγιο Όρος και ευρύτερα τη χριστιανική και ορθόδοξη μοναστική παράδοση, σε συνάφεια και με τα σύγχρονα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει σε διεθνές επίπεδο η αγιορειτική ζωή και παράδοση, ως βασικός εκφραστής της εκκλησιαστικής παράδοσης και πράξης.

β. Δεξιότητες: Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού αποκτούν, ανάλογα με την ειδίκευση που έχουν επιλέξει, ιδιαίτερες δεξιότητες στη διδασκαλία και την επιστημονική έρευνα των θεολογικών, ιστορικών, γραμματολογικών, φιλολογικών, αρχαιολογικών, νομικών, ερμηνευτικών και μουσικολογικών ζητημάτων που σχετίζονται με το αντικείμενο των επιμέρους επιστημονικών ειδίκευσεων του Προγράμματος, δηλ.: α) Της Ιστορίας και Τέχνης του Αγίου Όρους, της γένεσης και ανάπτυξης των αγιορειτικών θεσμών, των πολιτικών και εκκλησιαστικών ιστορικών πηγών και μαρτυριών της υπερχλιετούς αγιορειτικής ιστορίας, καθώς και των αρχαιολογικών και πολιτισμικών πτυχών των σχετικών εικονογραφικών συνόλων και μεμονωμένων απεικονίσεων, από τις βυζαντινές απαρχές της αγιορειτικής πολιτείας έως τους ύστερους χρόνους της Τουρκοκρατίας και τη σύγχρονη εποχή, β) της Θεολογίας και πνευματικής ζωής του Αγίου Όρους, της θεολογικής διδασκαλίας, του αγιορειτικού ησυχαστικού και φιλοκαλικού πνεύματος και της διαχρονικής πνευματικής παρακαταθήκης των παλαιότερων και σύγχρονων Αγιορειτών πατέρων, καθώς και των σημαντικών λειτουργικών εκφάνσεων και συμβολών της αγιορειτικής λατρευτικής παράδοσης, μέσα από την αδιάλειπτη τέλεση της θείας λατρείας στις αγιορειτικές μονές και σκήτες, έως και την ανάπτυξη της αγιολογικής, ομιλητικής και υμνογραφικής παράδοσης του Αγίου Όρους, γ) της Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικής παράδοσης του Αγίου Όρους, της μακραίωνης βυζαντινής και μεταβυζαντινής παράδοσης της ψαλτικής τέχνης του Αγιορειτικού μέλους και της μουσικολογικής θεωρίας και τέχνης, όπως καλλιεργήθηκε ιδιαίτερω στο Άγιο Όρος από τους αγιορείτες μελουργούς και μαϊστορες.

γ. Ικανότητες: Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» ανάλογα με την ειδίκευση και τα μαθήματα που έχουν επιλέξει είναι σε θέση: 1) Να εφαρμόζουν τη θεολογική, ιστορική, αρχαιολογική και μουσικολογική γνώση στην έρευνα και την εκπαιδευτική διαδικασία, 2) να αναζητούν, να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες μέσα από τις ποικίλες αγιορειτικές πηγές και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία του Αγίου Όρους, κάνοντας χρήση της κατάλληλης ερευνητικής μεθοδολογίας και τεχνολογίας, 3) να εργάζονται με επιστημονικό τρόπο, αυτόνομα ή σε ομάδες, ακόμη και σε διεθνές ή και διεπιστημονικό περιβάλλον, 4) να παράγουν πρωτότυπες ιδέες και ερευνητική γνώση στο πεδίο της ειδίκευσής τους, 5) να έχουν ικανότητα κριτικής μελέτης, μέσα στο ιστορικό, θεολογικό και κοινωνικό πλαίσιο που παρήγαγε τις γραπτές πηγές και τα αρχαιολογικά και πολιτισμικά τεκμήρια της Αγιορειτικής παράδοσης, με βάση τα δεδομένα της σύγχρονης διεθνούς έρευνας, 6) να μεταφέρουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές, θεολογικές, αρχαιολογικές, φιλολογικές, νομικές, μουσικολογικές και λοιπές γνώσεις που έχουν λάβει, στο εκπαιδευτικό, εκκλησιαστικό ή κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο εργάζονται και διαβιούν.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακός Τίτλος

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» με τις εξής ειδικεύσεις:

- α. Ιστορία και Τέχνη του Αγίου Όρους.
- β. Θεολογία και Πνευματική Ζωή του Αγίου Όρους.
- γ. Μουσική Παράδοση και Ψαλτική Τέχνη του Αγίου Όρους.

Η επιτυχής ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ. οδηγεί στο επίπεδο επτά (7) του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4763/2020 (Α' 254).

Άρθρο 4

Χρονική Διάρκεια Σπουδών -Λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Δ.Μ.Σ. ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τρία (3) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.).

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών καθορίζεται σε πέντε (5) εξάμηνα.

Η φοίτηση στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωτική.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει έως και το ακαδημαϊκό έτος 2029-2030, με δυνατότητα παράτασης, με την επιφύλαξη της μη πιστοποίησής του κατά την περιοδική αξιολόγηση του Τμήματος.

Άρθρο 5

Κατηγορίες Πτυχιούχων/Διπλωματούχων

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Τμημάτων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής και ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής και ειδικότερα:

- α. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίων και Α.Τ.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής.
- β. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής.
- γ. Κάτοχοι τίτλων σπουδών των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών και των Ανώτατων Παραγωγικών Σχολών.

Άρθρο 6

Αριθμός και Κριτήρια Επιλογής Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. κατ' έτος ορίζεται κατά ανώτερο όριο σε εξήντα έξι (66) μεταπτυχιακού φοιτητές. Σε κάθε ειδίκευση εισάγονται είκοσι δύο (22) μεταπτυχιακοί φοιτητές. Το Π.Μ.Σ. δεν μπορεί να λειτουργήσει με λιγότερους από τριάντα τρεις (33) μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η κάθε ειδίκευση δεν μπορεί να λειτουργήσει με λιγότερους από έντεκα (11) μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Το Π.Μ.Σ. κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος, προκηρύσσει θέσεις με ανοικτή διαδικασία. Ειδικότερα, στην προκήρυξη αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, ο αριθμός εισακτέων, οι κατηγορίες υποψηφίων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

Η προκήρυξη εισαγωγής μεταπτυχιακών φοιτητών δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι αιτήσεις συνοδευόμενες με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

Με την αίτησή του ο υποψήφιος υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά, τα οποία αποτελούν και τα κριτήρια επιλογής του:

- I. Αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ.
- II. Αντίγραφο πτυχίου/διπλώματος ή πτυχίων.
- III. Πιστοποιητικό Σπουδών με αναλυτική βαθμολογία.
- IV. Βιογραφικό Σημείωμα, στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά όλες οι σπουδές, η επαγγελματική εμπειρία, καθώς και η επιστημονική και κοινωνική δραστηριότητα του υποψηφίου.
- V. Υπόμνημα μέχρι χίλιες (1.000) λέξεις, στο οποίο αναφέρονται τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου και οι λόγοι για τους οποίους ενδιαφέρεται να παρακολουθήσει το Π.Μ.Σ.
- VI. Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής, ρωσικής, σλαβικών και λοιπών βαλκανικών γλωσσών). Το πιστοποιητικό αυτό πρέπει να αποδεικνύει τη γνώση της ξένης γλώσσας επιπέδου B2 (καλή γνώση) ή ανώτερο (σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες) το οποίο γίνεται αποδεκτό από το Α.Σ.Ε.Π. Τα πιστοποιητικά που γίνονται δεκτά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Γνώσης Γλωσσομάθειας του Α.Σ.Ε.Π. (βλ. το σχετικό παράρτημα στον διαδικτυακό τόπο του Α.Σ.Ε.Π.).

VII. Αποδεικτικά για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, καθώς και για επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

VIII. Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου.

Οι υποψήφιοι που δεν είναι κάτοχοι πιστοποιητικού γνώσης ξένων γλωσσών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν γραπτά από Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. με αντίστοιχη γλωσσομάθεια, για να αποδείξουν τη γνώση της γλώσσας (αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής). Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό.

Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό γλωσσομάθειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας ενός Α.Ε.Ι. ή ελληνικό Απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος, ή κρατικό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου Β2. Οι αλλοδαποί που γνωρίζουν την ελληνική, αλλά δεν είναι κάτοχοι πιστοποιητικού ελληνομάθειας, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν γραπτά από Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., για να αποδείξουν τη γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Ο τρόπος αξιολόγησης (μοριοδότηση) των ανωτέρω κριτηρίων ανήκει στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 7

Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων εκκινεί από τη Γραμματεία του Τμήματος που υποστηρίζει το Π.Μ.Σ., η οποία ελέγχει την πληρότητα του φακέλου και κατόπιν καταρτίζει κατάλογο υποψηφίων που έχουν καταθέσει εμπρόθεσμα όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από αρμόδια Τριμελή Επιτροπή Επιλογής και Εξέτασης, απαρτιζόμενη από μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους υποψηφίους και ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους δεν πληρούν τα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα και καλεί σε συνέντευξη τους προκρινόμενους υποψηφίους που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα.

Η μοριοδότηση των υποψηφίων για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. προκύπτει ως ακολούθως:

1. Γενικός βαθμός πτυχίου, πολλαπλασιαζόμενος με τον συντελεστή τρεισήμισι (3,5) με ανώτατο όριο τα τριάντα πέντε (35) μόρια.

2. Προηγούμενη σχετική ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα ή συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας φοιτητών ή επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.: δεκαπέντε (15) μόρια. (Εφόσον υπάρχει βεβαιωμένο ερευνητικό έργο ή κάποιος έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα ή προγράμματα κινητικότητας ή επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., λαμβάνει το σύνολο των μορίων).

3. Κατοχή δεύτερου πτυχίου ή άλλου διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών ή διδακτορικού τίτλου: δεκαπέντε (15) μόρια. (Εφόσον υπάρχει δεύτερο πτυχίο ή δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών ή διδακτορικός τίτλος λαμβάνει το σύνολο των μορίων).

4. Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας τουλάχιστον επιπέδου Β2: δέκα (10) μόρια. (Σε μία εκ των γλωσσών που αναφέρονται στο άρθρο 6 στο στοιχείο VI).

5. Προφορική συνέντευξη: με άριστα το δέκα (10). Ο βαθμός της προφορικής συνέντευξης πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή δύομισι (2,5), δηλαδή η συνέντευξη λαμβάνει κατ' ανώτατο όριο είκοσι πέντε (25) μόρια.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων, τον οποίο επικυρώνει η Συνέλευση του Τμήματος.

Σε περιπτώσεις ισοβαθμίας, προτεραιότητα έχει ο υποψήφιος με τον μεγαλύτερο βαθμό στο βασικό του πτυχίο.

Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων αφού επικυρωθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και καλούνται να απαντήσουν εγγράφως εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών, αν αποδέχονται την ένταξή τους στο Π.Μ.Σ. και τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. ενημερώνει τους αμέσως επόμενους επιλαχόντες από το σχετικό κατάλογο.

Γραπτή εξέταση

Οι υποψήφιοι που δεν είναι κάτοχοι πιστοποιητικού γνώσης ξένων γλωσσών (αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής), έχουν την δυνατότητα να εξεταστούν γραπτά, από Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη της Σ.Ε. με αντίστοιχη γλωσσομάθεια, για να αποδείξουν την γνώση της γλώσσας. Οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτώς σε: α) ξενόγλωσσο κείμενο συναφές με το επιστημονικό πεδίο και τα γνωστικά αντικεί-

μενα του Π.Μ.Σ., το οποίο οφείλουν να μεταφράσουν στην ελληνική γλώσσα και β) ερωτήσεις κατανόησης στο εξεταζόμενο κείμενο, στις οποίες οφείλουν να απαντήσουν με σαφήνεια.

Η βαθμολόγηση της εξέτασης της ξένης γλώσσας γίνεται με βάση την δεκάβαθμη κλίμακα, σύμφωνα με την οποία η απόδοση των υποψηφίων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον έξι στα δέκα (6/10) για να είναι επιτυχής.

Προσωπική συνέντευξη

Η διαδικασία της συνέντευξης γίνεται από ειδική επιτροπή μελών Δ.Ε.Π., η οποία συγκροτείται με απόφαση της Συνέλευσης και είναι πενταμελής.

Η προφορική συνέντευξη αξιολογείται με κλίμακα βαθμολόγησης από μηδέν (0) έως δέκα (10). Ο βαθμός της προφορικής συνέντευξης πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή δύομισι (2,5), δηλαδή η συνέντευξη λαμβάνει κατ' ανώτατο όριο είκοσι πέντε (25) μόρια.

Τα πεδία της συνέντευξης περιλαμβάνουν την έκθεση των επιστημονικών και ερευνητικών ενδιαφερόντων του υποψηφίου, την επισκόπηση των συναφών προς τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. γνώσεων του και τη συσχέτιση με τα υφιστάμενα ή επιδιωκόμενα επαγγελματικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου. Η επιτροπή προσπαθεί να σχηματίσει μια συνολική γνώμη για την προσωπικότητα του υποψηφίου και τη γενικότερη επιστημονική του συγκρότηση.

Σε περίπτωση που θέσεις εισακτέων έμειναν κενές καλύπτονται μέχρις εξαντλήσεως του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων (σύμφωνα με τα οριζόμενα της προκήρυξης), είτε με την κατάταξη, ως επιτυχόντων, υποψηφίων κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας εφόσον αυτή είναι τουλάχιστον τριάντα (30) μονάδες, είτε με συμπληρωματική προκήρυξη των κενών θέσεων.

Ενστάσεις επί των αποτελεσμάτων δύναται να κατατεθούν εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων.

Η εγγραφή των επιτυχόντων πραγματοποιείται κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης από την Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός δέκα (10) ημερών, με κατάθεση των απαραίτητων δικαιολογητικών, όπως αυτά αναφέρονται στη σχετική ανακοίνωση.

Σε περίπτωση που ένας υποψήφιος δεν εγγραφεί εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, λαμβάνεται ως άρνηση αποδοχής της θέσης κι αυτή καλύπτεται με τον αμέσως επόμενο επιτυχόντα.

Άρθρο 8

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τρία (3) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της Μ.Δ.Ε. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται σε πέντε (5) εξάμηνα.

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής φοίτησης. Η μερική φοίτηση προβλέπεται για όσους αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα και για μη εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος «πλήρους» φοίτησης και για εξαιρετικά σοβαρές περιπτώσεις, όπως ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση, λόγοι ανωτέρας βίας κ.ά., για τις οποίες αποφασίζει η Συνέλευση του Τμήματος.

Επίσης, στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν έχουν υπερβεί την κανονική διάρκεια φοίτησης μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, αναστολή σπουδών, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά την διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Μετά τη λήξη της αναστολής φοίτησης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα, σεμινάρια κ.λπ. στα οποία δεν έχει αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από την αναστολή φοίτησής του. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής, ο οποίος λαμβάνει αναστολή φοίτησης, όταν επανέλθει στη φοίτησή του εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

Επιπλέον, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης πριν την ολοκλήρωση της κανονικής διάρκειας φοίτησης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής δύναται να αιτηθεί παράταση σπουδών, που αφορά στην ολοκλήρωση των σπουδών ή την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. Η παράταση δεν μπορεί να ξεπερνά τα δύο (2) εξάμηνα. Μετά το πέρας της παράτασης σπουδών, ο μεταπτυχιακός φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ. με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Οι αιτήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών για μερική φοίτηση, αναστολή ή παράταση σπουδών υποβάλλονται πριν από την έναρξη των ακαδημαϊκών εξαμήνων.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που γίνονται δεκτοί στο Π.Μ.Σ. υποχρεούνται:

1. Να παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Παρεκκλίσεις επιτρέπονται μόνο για σοβαρούς αιτιολογημένους λόγους. Δεν επιτρέπονται περισσότερες από τέσσερις (4) απουσίες σε κάθε μάθημα.

2. Να συμμετέχουν στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων.
3. Να υποβάλλουν εμπρόθεσμα τις δηλώσεις μαθημάτων κάθε εξάμηνο.
4. Να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις εργασίες που απαιτούνται για κάθε μάθημα.
5. Να προσέρχονται στις εξετάσεις.
6. Να υποβάλλουν στη Γραμματεία, μαζί με την προς αξιολόγηση Μ.Δ.Ε., υπεύθυνη δήλωση ότι δεν εμπειρεύονται στοιχεία λογοκλοπής.
7. Να καταβάλλουν τα τέλη φοίτησης εντός των ημερομηνιών που ορίζονται.
8. Να έχουν τακτοποιήσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, καθώς και όποια άλλη υποχρέωση προς το Ίδρυμα, πριν από την ορκωμοσία. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν θα έχουν δικαίωμα να ορκιστούν ή/και να παραλάβουν το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.
9. Εφόσον έχουν λάβει ανταποδοτική υποτροφία, να προσφέρουν ανταποδοτικό έργο, (φροντιστηριακά μαθήματα, συμβολή στη βιβλιοθήκη και στην έρευνα και όπου υπάρχει ανάγκη στις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου).
10. Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών καθώς και σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών ή σε δύο (2) Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.
11. Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ. καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Αδυναμία τήρησης των παραπάνω, χωρίς τεκμηριωμένη δικαιολογία, μπορεί να οδηγήσει σε αποτυχία σε μάθημα ή σε διαγραφή από το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 9

Δικαίωμα Δωρεάν Φοίτησης-Υποτροφίες

Μεταπτυχιακοί φοιτητές δύνανται να φοιτούν δωρεάν, εφόσον πληρούν οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια. Προϋπόθεση για τη χορήγηση του δικαιώματος είναι η κατοχή πτυχίου ή διπλώματος πρώτου κύκλου που αντιστοιχεί στο βαθμό ίσου ή ανώτερου του επτάμισι (7,5/10). Ο συνολικός αριθμός των δικαιούχων δεν δύναται να υπερβαίνει τον αριθμό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών ανά έτος.

Η υποβολή των αιτήσεων για την απαλλαγή τελών φοίτησης ανά Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το παρόν πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εισδοχής των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Π.Μ.Σ., κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης από τη Γραμματεία του Τμήματος.

Δικαίωμα απαλλαγής τελών φοίτησης έχει ο μεταπτυχιακός φοιτητής του Π.Μ.Σ. που πληροί την προϋπόθεση του κριτηρίου της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, εφόσον ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια:

α) Ο μέσος όρος του αθροίσματος των φορολογητέων εισοδημάτων των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του συνόλου των μελών της οικογένειας του αιτούντος την απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, ήτοι του ίδιου του αιτούντος, των γονέων του, ανεξαρτήτως αν κάνουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, και των αδελφών του έως είκοσι έξι (26) ετών, εφόσον είναι άγαμοι και έχουν ίδιο φορολογητέο εισόδημα κατά την έννοια του άρθρου 7 του ν. 4172/2013 (Α' 167), δεν υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), αν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει το είκοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι άγαμος ή δεν έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.

β) Ο μέσος όρος του ατομικού φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., αν ο αιτών έχει συμπληρώσει το είκοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του.

γ) Ο μέσος όρος του αθροίσματος του φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος την απαλλαγή από τέλη φοίτησης και του ή της συζύγου ή συμβιούντος του, εφόσον είναι έγγαμος ή έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ανεξαρτήτως αν υποβάλλουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Αν ο αιτών την απαλλαγή δεν έχει συμπληρώσει το είκοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι τέκνο τρίτεκνης ή πολύτεκνης οικογένειας ή τέκνο άγαμου γονέα ή ορφανός τουλάχιστον από έναν (1) γονέα ή άτομο με αναπηρία ή μέλος νοικοκυριού με άτομο με αναπηρία δύναται να αιτηθεί την απαλλαγή κατά το ήμισυ (50%) από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης, εφόσον ο μέσος όρος στην περ. α) υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) και δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος.

Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

Η δυνατότητα απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης παρέχεται αποκλειστικά για τη φοίτηση σε ένα (1) Π.Μ.Σ. που οργανώνεται από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής.

Το παρόν δεν εφαρμόζεται σε πολίτες τρίτων χωρών.

Το Α.Π.Θ. δύναται να χορηγεί ανταποδοτικές υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές με την υποχρέωση υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και παροχής επικουρικού διδακτικού έργου. Το Π.Μ.Σ. καθορίζει το ανώτατο ποσό χορήγησης ανταποδοτικής υποτροφίας ανά φοιτητή, τον ανώτατο αριθμό των ωρών εβδομαδιαίας απασχόλησής τους και λοιπές λεπτομέρειες σχετικά με τη χορήγηση των υποτροφιών. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενημερώνονται κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης από τη Γραμματεία του Τμήματος. Ο αριθμός των υποτροφιών που θα παρέχονται μπορεί να καταλαμβάνει έως και το δέκα τοις εκατό (10%) επί του αριθμού των εγγραφέντων μεταπτυχιακών φοιτητών.

Με εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και ανάλογα με τα έσοδα του Π.Μ.Σ. χορηγούνται υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές. Οι υποτροφίες παρέχονται με βάση ακαδημαϊκά αντικειμενικά κριτήρια και είναι εγγεγραμμένες στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. Οι όροι χορήγησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης και συμπεριλαμβάνονται στη σχετική τους ανακοίνωση.

Άρθρο 10

Πρόγραμμα Σπουδών

Α. ΔΟΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Π.Μ.Σ. διαρθρώνεται σε τρία (3) εξάμηνα.

Στο πρώτο (Α') εξάμηνο διδάσκονται τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα, κοινά για όλες τις ειδικεύσεις. Επιπλέον, όσον αφορά την πρώτη (1η) ειδίκευση διδάσκονται δύο (2) μαθήματα επιλογής από τα οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγουν το ένα (1) και όσον αφορά τη δεύτερη (2η) και την τρίτη (3η) ειδίκευση διδάσκονται από ένα (1) Υποχρεωτικό μάθημα σε κάθε ειδίκευση αντιστοίχως.

Στο δεύτερο (Β') εξάμηνο διδάσκονται οκτώ (8) μαθήματα. Στην πρώτη (1η) ειδίκευση διδάσκονται τέσσερα (4) μαθήματα επιλογής από τα οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγουν τα τρία (3). Στη δεύτερη (2η) ειδίκευση και στην τρίτη (3η) ειδίκευση διδάσκονται δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα αντιστοίχως. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές της δεύτερης (2ης) και της τρίτης (3ης) ειδίκευσης μπορούν να επιλέξουν και ένα μάθημα άλλης ειδίκευσης του Π.Μ.Σ.

Στο τρίτο (Γ') εξάμηνο εκπονείται Μ.Δ.Ε., η οποία αντιστοιχεί σε τριάντα (30) ECTS.

Η εκπαιδευτική διαδικασία πραγματοποιείται διά ζώσης.

Για την απονομή του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η συγκέντρωση ενενήντα (90) ECTS.

Η επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του Π.Μ.Σ. είναι η ελληνική. Η γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος.

Α' εξάμηνο [Σύνολο ECTS τριάντα (30)]			
[Τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα κοινά και για τις τρεις (3) ειδικεύσεις. Στην 1η ειδίκευση από τα επιλογής μαθήματα, οι φοιτητές επιλέγουν ένα. Στην 2η και 3η ειδίκευση τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά]			
α/α	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος μαθήματος (υποχρ./επιλ.)	ECTS
Μαθήματα Υποχρεωτικά, κοινά για όλες τις ειδικεύσεις			
1	Βασικοί Σταθμοί της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας και της Τέχνης του Αγίου Όρους	Υ	7,5
2	Θεολογία και Πνευματική Ζωή του Αγίου Όρους	Υ	7,5
3	Μεθοδολογία Έρευνας και Συγγραφής Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών	Υ	7,5
Μαθήματα ανά ειδίκευση			
1Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
4	Χειρόγραφα και έντυπα των Βιβλιοθηκών του Αγίου Όρους	Ε	7,5
5	Ο καθημερινός βίος στο Άγιο Όρος κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο	Ε	7,5

Α' εξάμηνο [Σύνολο ECTS τριάντα (30)]			
[Τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα κοινά και για τις τρεις (3) ειδικεύσεις. Στην 1η ειδίκευση από τα επιλογής μαθήματα, οι φοιτητές επιλέγουν ένα. Στην 2η και 3η ειδίκευση τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά]			
a/a	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος μαθήματος (υποχρ./επιλ.)	ECTS
2Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
6	Η αγιολογική και υμνογραφική παράδοση του Αγίου Όρους	Υ	7,5
3Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
7	Η ψαλτική παράδοση στο Άγιο Όρος κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο	Υ	7,5
Β' εξάμηνο [Σύνολο ECTS τριάντα (30)]			
[Για την 1η ειδίκευση οι φοιτητές επιλέγουν τρία (3) από τα μαθήματα επιλογής της ειδίκευσης. Για την 2η και την 3η ειδίκευση οι φοιτητές παρακολουθούν τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα της ειδίκευσης και επιλέγουν τρίτο μάθημα από άλλη ειδίκευση]			
a/a	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος μαθήματος (υποχρ./επιλ.)	ECTS
1Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
1	Πηγές της Ιστορίας του Αγίου Όρους	E	10
2	Ο Αθωνικός χώρος και οι κτήσεις των Αγιορειτικών Μονών	E	10
3	Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Ζωγραφική στο Άγιο Όρος: Μνημειακά σύνολα και εικόνες	E	10
4	Η νεότερη τέχνη στη χερσόνησο του Άθω (18ος-20ός αι.)	E	10
2Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
5	Ζητήματα μοναστικής θεολογίας και πνευματικότητας του Αγίου Όρους από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα	Υ	10
6	Η Λειτουργική Παράδοση και ζωή στο Άγιο Όρος: Θεωρία και πράξη (Τυπικά, Διατάξεις, Συλλογές, Χειρόγραφα)	Υ	10
7	Μάθημα άλλης ειδίκευσης	E	10
3Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
8	Αγιορείτες Μελουργοί και Μαϊστορες του αγιορειτικού μέλους	Υ	10
9	Τα Μουσικά Χειρόγραφα του Αγίου Όρους	Υ	10
10	Μάθημα άλλης ειδίκευσης	E	10
Γ' εξάμηνο [Σύνολο ECTS τριάντα (30)]			
a/a	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος εργασίας	ECTS
1	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	30

Η έναρξη και η λήξη των μαθημάτων καθώς και η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων καθορίζονται από το ακαδημαϊκό ημερολόγιο ή με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ.

Α' Εξάμηνο Κοινά Μαθήματα

[ΥΑΟ 01] Βασικοί Σταθμοί της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας και της Τέχνης του Αγίου Όρους
Το μάθημα δίνει ένα περίγραμμα της ιστορίας του Αγίου Όρους από την ίδρυσή του μέχρι τον 20ό αιώνα, δίνοντας έμφαση σε ορισμένους σταθμούς. Ειδικότερα, περιγράφεται η πορεία διαμόρφωσης και οργάνωσης του Αγίου Όρους από την εποχή των πρώτων αναχωρητικών ομάδων κατά τον 9ο αιώνα μέχρι την ίδρυση της Μεγίστης Λαύρας από τον άγιο Αθανάσιο το 963, αναφέρονται οι περιπτώσεις σύνταξης των Τυπικών που ρύθμιζαν τη ζωή μέσα στην αθωνική χερσόνησο και εξετάζεται η εν γένει εσωτερική και εξωτερική ιστορία του διαμέσου των αιώνων. Επιπλέον, θίγονται ζητήματα που αφορούν την ιστορία των θεσμών, την οικονομία, την άσκηση πολιτικής μέσα στα ευρύτερα ιστορικά συμφραζόμενα που κάθε φορά βρισκόταν το Άγιο Όρος.

[ΥΑΟ 02] Θεολογία και Πνευματική Ζωή του Αγίου Όρους

Το Άγιο Όρος ως μια πρωτίστως λατρεύουσα κοινότητα, υπήρξε και ο χώρος όπου καλλιεργήθηκε σε όλη τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο η μοναστική και λειτουργική θεολογία στις ποικίλες εκφάνσεις της. Το μάθημα αυτό αποτελεί μια εισαγωγή στους σημαντικότερους θεολογικούς σταθμούς της πνευματικής ιστορίας του Αγίου Όρους και στη συμβολή του στην ανάπτυξη της ορθόδοξης θεολογίας κατά την υπερχλιετή πορεία του. Ερευνώνται επίσης οι κύριες συνιστώσες της μοναστικής πνευματικότητας του Αγίου Όρους, από τις απαρχές του ως τις ημέρες μας, καθώς και ειδικότερα θέματα (βιβλιοθήκες, αθωνικός εγκυκλοπαιδισμός κλπ) που αφορούν στο διαμορφωθέν πλαίσιο της πνευματικής ζωής των μοναχών και στις ποικίλες θεολογικές εκφάνσεις της.

[ΥΑΟ 03] Μεθοδολογία Έρευνας και Συγγραφής Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών

Το μάθημα προσφέρει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές όλες τις μεθοδολογικές αρχές για την πραγματοποίηση της έρευνας στις πρωτογενείς πηγές και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία, καθώς και για την τεχνική συγγραφής των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών και ειδικότερα για την συγκέντρωση και την χρήση του κατάλληλου συστήματος παραπομπών των πηγών και της ειδικής βιβλιογραφίας, καθώς και για τη συγγραφή των επιμέρους τμημάτων της διπλωματικής εργασίας (Προλόγου, Εισαγωγής, Κεφαλαίων του κυρίως θέματος, βιβλιογραφικών πινάκων και συντμήσεων κλπ. Επίσης, οι φοιτητές αποκτούν γνώση των ψηφιακών εργαλείων έρευνας (instrumenta studiorum), καθώς και των κατάλληλων μεθόδων χρήσης των πλατφορμών τεχνητής νοημοσύνης.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 1: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ**Α' Εξάμηνο****[ΙΑΟ 01] Χειρόγραφα και έντυπα των Βιβλιοθηκών του Αγίου Όρους**

Οι Βιβλιοθήκες του Αγίου Όρους αποτελούν έναν μοναδικό ταμειευτήρα της πνευματικής σοφίας του Ορθόδοξου και ιδιαίτερα του Αγιορειτικού Μοναχισμού και ταυτόχρονα μοναδικούς μάρτυρες της ιστορικής διαδρομής κάθε μίας αγιορειτικής μονής. Είναι αξιοσημείωτο ότι στο σύνολό τους τα σχεδόν 16.000 χειρόγραφα που θησαυρίζονται στις Βιβλιοθήκες των αγιορειτικών κοινοβιακών μονών και σκητών συνιστούν τη μεγαλύτερη συλλογή ελληνικών χειρογράφων στον κόσμο, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν και τα χειρόγραφα που παραδίδονται σε άλλες γλώσσες. Πολλαπλάσιος δε είναι ο αριθμός των παλαιτύπων και εντύπων βιβλίων των αγιορειτικών Βιβλιοθηκών. Στο μάθημα αυτό θα γίνει παρουσίαση από ειδικούς επιστήμονες, παλαιογράφους, βιβλιογράφους και ειδικούς φιλολόγους αυτής της μοναδικής ιστορικής και πνευματικής παρακαταθήκης, με έμφαση τόσο στα βιβλιογραφικά εργαστήρια και στην ιστορία δημιουργίας των αγιορειτικών συλλογών χειρογράφων και εντύπων βιβλίων όσο και στα ποικίλα είδη τους, τόσο από την θύραθεν όσο και από την εκκλησιαστική γραμματεία, αλλά και από διάφορες επιστημονικές περιοχές (νομικά, ιατρικά, μαθηματικά κλπ χειρόγραφα και παλαίτυπα βιβλία).

[ΙΑΟ 02] Ο καθημερινός βίος στο Άγιο Όρος κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο

Στο μάθημα αυτό θα μελετηθεί ο καθημερινός βίος και η λατρεία στο Άγιο Όρος μέσα από τις λειτουργικές πρακτικές, τους χώρους, τα εργαλεία και τα αντικείμενα καθημερινής χρήσης. Θα διερευνηθούν τα έθιμα, οι κανόνες συμπεριφοράς, οι καθημερινές ασχολίες και δραστηριότητες των μοναχών της αθωνικής πολιτείας κατά την Βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο.

Β' Εξάμηνο**[ΙΑΟ 03] Πηγές της Ιστορίας του Αγίου Όρους**

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη του φαινομένου των αθωνικών συλλογών χειρογράφων και εντύπων βιβλίων ως μέρους της ιστορίας, της πνευματικότητας και της τέχνης του Αγίου Όρους. Ειδικότερα εξετάζονται θέματα, όπως η συγκρότηση και η εξέλιξή τους από τον 10ο έως τον 20ό αι., η στενή σχέση τους με την κωδικογραφική δραστηριότητα στον Άθωνα, το περιεχόμενό τους, η ιστορία της καταλογογράφησης τους, των ερευνών σε αυτές, αλλά και των απωλειών που υπέστησαν, οι προσπάθειες των Αγιορειτών για τη διαφύλαξή τους.

[ΙΑΟ 04] Ο Αθωνικός χώρος και οι κτήσεις των Αγιορειτικών Μονών

Στο μάθημα παρουσιάζεται καταρχήν η φυσική γεωγραφία και το φυσικό περιβάλλον του Αγίου Όρους, καθώς και η ανάπτυξη της εικόνας του ιερού Άθωνα ως ιδεώδους πνευματικού χώρου. Εν συνεχεία παρουσιάζεται η σταδιακή ανάπτυξη των μετοχίων και λοιπών κτήσεων των αγιορειτικών Μονών εντός και εκτός του Άθωνος, ιδιαίτερα στον ελλαδικό, μικρασιατικό και ευρύτερο Βαλκανικό και ευρωπαϊκό χώρο, από τον 10ο αι. μέχρι σήμερα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο, ως την περίοδο της όψιμης Τουρκοκρατίας, αλλά και στη νεότερη και σύγχρονη κατάσταση των Αγιορειτικών μετοχίων και λοιπών κτήσεων ως τις ημέρες μας. Τέλος, παρουσιάζεται η πνευματική λειτουργία των αγιορειτικών Μετοχίων, σε συνάρτηση με τις πνευματικές διεργασίες στις οποίες μετείχαν ενεργά κατά περιόδους οι κυρίαρχες αγιορειτικές Μονές ή διακεκριμένες μορφές Αγιορειτών λογίων.

[ΙΑΟ 05] Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Ζωγραφική στο Άγιο Όρος: Μνημειακά σύνολα και εικόνες

Η καλλιτεχνική σημασία του Αγίου Όρους συμβαδίζει απόλυτα με τον πρωταγωνιστικό ρόλο που διαδραμάτισε η αγιώνυμος πολιτεία στη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Προσκυνηματικό, θρησκευτικό και πνευματικό κέντρο, το Όρος προσείλκυσε σημαντικούς καλλιτέχνες από την Κωνσταντινούπολη και τη Θεσσαλονίκη και έλαβε πολυάριθμες αυτοκρατορικές και βασιλικές χορηγίες. Για τους παραπάνω λόγους η ζωγραφική στην αθωνική χερσόνησο εκπροσωπεί ένα πολύ σημαντικό τμήμα της λεγόμενης επίσημης τέχνης του Βυζαντίου επιτρέποντας να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη της μέσα στον χρόνο και να προσδιορίσουμε την ταυτότητά της. Στο μάθημα σκιαγραφείται η εξέλιξη της Βυζαντινής και μεταβυζαντινής ζωγραφικής στον Άθω μέσα από τη μελέτη των εντοιχίων συνόλων (ψηφιδωτών και τοιχογραφιών) και των εικόνων που έχουν διασωθεί στο Άγιον Όρος. Παρουσιάζονται εικονογραφικά προγράμματα θρησκευτικών και κοσμικών κτηρίων (καθολικών ναών, παρεκκλησίων, σκητών και τραπεζών), μελετώνται νέα εικονογραφικά θέματα και χειρισμοί σε συνάρτηση με τις ιστορικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής και αναλύεται ο ιδιαίτερος καλλιτεχνικός χαρακτήρας των έργων.

[ΙΑΟ 08] Η νεότερη τέχνη στη χερσόνησο του Άθω (18ος-20ος αι.)

Η νεότερη τέχνη του Αγίου Όρους αποτελεί μία ξεχωριστή ενότητα λόγω της διαμορφωμένης νεοελληνικής ταυτότητας της τέχνης του καθώς και της έντονης εξωστρέφειάς του. Το μάθημα θα επιχειρήσει να αποτυπώσει τις νέες τάσεις στην καλλιτεχνική παραγωγή τόσο σε επίπεδο μνημειακής τέχνης όσο και σε αντικείμενα μικροτεχνίας. Παράλληλα θα παρακολουθήσει το φαινόμενο της νεωτερικότητας στην τέχνη του Άθω υπό το πρίσμα των ιστορικών, θεσμικών και πολιτικών αλλαγών που τελούνται στον ελλαδικό αλλά και τον ευρύτερο βαλκανικό χώρο.

**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 2: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
Α' Εξάμηνο****[ΘΑΟ 01] Η αγιολογική και υμνογραφική παράδοση του Αγίου Όρους**

Ως χώρος που προσδιορίζεται από την αγιότητα, ο ιερός Άθως διακρίνεται για τη δημιουργία μιας πλούσιας αγιολογικής παράδοσης που εμφανίζεται ήδη από τις απαρχές της κοινοβιακής του ιστορίας και σχετίζεται με τα προβεβλημένα εκείνα πρόσωπα της προϊστορίας και ιστορίας του (Πέτρος Αθωνίτης, Αθανάσιος Αθωνίτης, Γρηγόριος Παλαμάς, Νικόδημος Αγιορείτης κ.ά.). Από την έρευνα των αγιορειτικών αγιολογικών κειμένων διαπιστώνεται ότι με την πάροδο των χρόνων η παράδοση αυτή εμπλουτίστηκε σε μεγάλο βαθμό και κατέστη ένα από τα κύρια είδη που διακρίνουν την αγιορειτική γραμματεία. Ο αριθμός των Αγιορειτών Αγίων είναι πολύ μεγάλος και χρονικά ή θεματικά κριτήρια τους διακρίνουν σε ιδιαίτερες κατηγορίες. Σε άμεση συνάφεια εξετάζεται και η καλλιέργεια της υμνογραφίας που εύλογα απασχόλησε ιδιαίτερα τους Αγιορείτες, αφού σχετιζόταν με την απόδοση λειτουργικής τιμής σε εορτές και ιερά πρόσωπα που εντάσσονται στον ενιαίο εορτολογικό κύκλο της Εκκλησίας. Ο κύκλος των Αγιορειτών υμνογράφων είναι ιδιαίτερα μεγάλος και η υμνογραφική παραγωγή τους, τόσο στο πλαίσιο της συγκροτήσεως υμνογραφικών συλλογών όσο και της συνθέσεως υμνογραφικών κειμένων, είναι πολύ μεγάλη και παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανεξερεύνητη.

Β' Εξάμηνο

[ΘΑΟ 02] Ζητήματα μοναστικής θεολογίας και πνευματικότητας του Αγίου Όρους από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα

Στο μάθημα παρουσιάζονται επιμέρους πτυχές της μοναστικής θεολογίας και πνευματικότητας του Αγίου Όρους από την πρώιμη κοινοβιακή ιστορία του έως και σήμερα, μέσα από τη διεξοδική μελέτη και εξέταση των σχετικών πηγών, των Αγιορειτικών βιβλιοθηκών και των πνευματικών κινήματων που εμφανίστηκαν στο Άγιον Όρος κατά την υπερχλιετή ιστορική του πορεία.

[ΘΑΟ 03] Η Λειτουργική Παράδοση και ζωή στο Άγιο Όρος: Θεωρία και πράξη (Τυπικά, Διατάξεις, Συλλογές, Χειρόγραφα)

Στο μάθημα μελετώνται οι λειτουργικές πηγές που δημιουργήθηκαν στο Άγιο Όρος, καθώς και ζητήματα της λειτουργικής πράξης των αγιορειτικών μονών. Παρουσιάζονται συστηματικά οι σχετικές λειτουργικές χειρόγραφες και έντυπες πηγές (Τυπικά, λειτουργικές Διατάξεις, λειτουργικές Συλλογές και λειτουργικά Χειρόγραφα) και η ιστορία και εξέλιξη της λατρείας στα κοινοβιακά κέντρα και τις σκήτες του Αγίου Όρους. Επιπλέον, μελετάται το υμνογραφικό έργο των Αγιορειτών Υμνογράφων και παρουσιάζονται συστηματικά οι χειρόγραφες και έντυπες υμνογραφικές συλλογές που θησαυρίζονται στις αγιορειτικές Βιβλιοθήκες (Δομή, Τυπολογία και Χρήση). Στο πλαίσιο του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενημερώνονται για τις εκδοτικές αρχές των υμνογραφικών κειμένων και τις μεθόδους τεκμηρίωσης αγιορειτικών υμνογραφικών χειρογράφων.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 3: ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Α' Εξάμηνο

[ΨΑΟ 01] Η ψαλτική παράδοση στο Άγιο Όρος κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία με την ψαλτική παράδοση του Αγίου Όρους, έτσι όπως αυτή καταγράφεται μέσα στην χειρόγραφη παράδοση. Μελετάται η ακτινοβολία της Ψαλτικής του Αγίου Όρους με διάφορα μουσικά κέντρα, όπως η Θεσσαλονίκη, η Κύπρος, αλλά και άλλες ορθόδοξες χώρες, όπως Ρουμανία, Σερβία, Ρωσία, Βουλγαρία. Επίσης, γίνεται μια πρώτη προσέγγιση στη συμβολή των Αγιορειτών μουσικών πάνω στο σπουδαίο θέμα της εξήγησης της ψαλτικής σημειογραφίας.

Β' Εξάμηνο

[ΨΑΟ 02] Αγιορείτες Μελουργοί και Μαϊστορες του αγιορειτικού μέλους

Η Ψαλτική Τέχνη στο Άγιο Όρος εμφανίζεται από τα πρώτα χρόνια της ιδρύσεως της μοναστικής κοινότητας ως απαραίτητο στοιχείο της λατρευτικής σύναξης. Η ανάπτυξη της Ψαλτικής κατά την παλαιολόγειο περίοδο αλλά και στη μεταβυζαντινή περίοδο έχει να επιδείξει ένα μεγάλο αριθμό μοναχών μελουργών, κωδικογράφων, διδασκάλων. Το Άγιο Όρος μαζί με την Κωνσταντινούπολη αποτελούν τα δύο μεγάλα κέντρα της μουσικής εξέλιξης καθ' όλη την υπερχλιετή παράδοση της μουσικής. Παράλληλα με την μελουργία αναπτύσσεται και η υμνογραφία. Παρουσιάζεται επίσης η καθόλου ευκαταφρόνητη επώνυμη υμνογραφική παραγωγή που συνδέεται με περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς Αγιορείτες λογίους της βυζαντινής περιόδου, αλλά και της Τουρκοκρατίας και ασφαλώς και της νεότερης περιόδου.

[ΨΑΟ 03] Τα Μουσικά Χειρόγραφα του Αγίου Όρους

Εισαγωγική προσέγγιση στα μουσικά χειρόγραφα. Παρουσίαση των χειρογράφων της παλαιολογείου περιόδου. Τα διάφορα σημειώματα και οι πληροφορίες που καταγράφονται στους κώδικες. Τα μεταβυζαντινά χειρόγραφα. Παράλληλη παρακολούθηση της εξέλιξης των ειδών της μελουργίας (Στιχηράριο, Ειρμολόγιο, Παπαδική) και των υποδιαιρέσεων, αλλά και των τεσσάρων περιόδων της μουσικής σημειογραφίας. Η μουσική ακτινοβολία του Αγίου Όρους στους ορθόδοξους λαούς μέσω των χειρογράφων.

Γ. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Για την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε., ύστερα από αίτηση του υποψηφίου σε καθορισμένες ημερομηνίες, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της Μ.Δ.Ε., ένα μέλος της οποίας είναι ο επιβλέπων.

Στο περίγραμμα-περίληψη έρευνας που κατατίθεται από τον μεταπτυχιακό φοιτητή πρέπει να προσδιορίζεται το υπό πραγμάτευση θέμα, η μέθοδος προσέγγισής του και η βιβλιογραφία που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε.

Το θέμα της Μ.Δ.Ε. πρέπει να είναι συναφές με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Δικαίωμα επίβλεψης Μ.Δ.Ε. έχουν οι διδάσκοντες των κατηγοριών, όπως αυτές περιγράφονται στην κείμενη νομοθεσία.

Η διαδικασία ορισμού της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και του τίτλου της Μ.Δ.Ε. γίνεται μετά την περάτωση του δευτέρου (Β') εξαμήνου από τη Συνέλευση του Τμήματος. Κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. και έγκρισης από τη Συνέλευση του Τμήματος, το θέμα εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο Μ.Δ.Ε., που τηρείται στη Γραμματεία του Τμήματος. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραίτητως το ονοματεπώνυμο του υποψηφίου, ο επιβλέπων καθηγητής, η ημερομηνία της ανακοινώσεως του θέματος στη Συνέλευση και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας.

Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και μπορούν να προέρχονται από το Τμήμα ή άλλα Τμήματα και Σχολές του οικείου Α.Ε.Ι. ή άλλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Δεν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος της Μ.Δ.Ε., παρά μόνο με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή. Αλλαγή θέματος Μ.Δ.Ε. σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος, είναι δυνατή η αντικατάσταση του επιβλέποντα ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η γλώσσα της Μ.Δ.Ε. μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική. Ορίζεται κατόπιν αιτήσεως του μεταπτυχιακού φοιτητή και έγκρισης της Συνέλευσης του Τμήματος.

Μετά την περάτωση της σύνταξης της Μ.Δ.Ε., ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποβάλει τρία (3) αντίτυπα της στη Γραμματεία του Τμήματος μαζί με τη βεβαίωση του επιβλέποντος σύμφωνα με την οποία η Μ.Δ.Ε. πληροί τις προϋποθέσεις προς κρίση. Η Μ.Δ.Ε. δεν μπορεί να κατατεθεί προς κρίση πριν ολοκληρωθούν επιτυχώς οι υποχρεώσεις του μεταπτυχιακού φοιτητή στα μαθήματα των δύο (2) πρώτων εξαμήνων σπουδών.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος διαβιβάζει την Μ.Δ.Ε. στα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Η υποστήριξη της Μ.Δ.Ε. ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής (όπου συντονίζει ο επιβλέπων καθηγητής) σε διάστημα που δεν ξεπερνά τις εξήντα (60) ημέρες από την επίσημη κατάθεση της Μ.Δ.Ε., είναι δημόσια και διαρκεί περίπου μία (1) ώρα. Αν ένα μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος παράταση μέχρι τριάντα (30) ημέρες.

Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια υποστήριξη των Μ.Δ.Ε. απευθύνεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ., ο οποίος ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή (ο οποίος συντονίζει και προεδρεύει στην διαδικασία αυτή) ορίζει την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της.

Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή αποφαινεται για την αποδοχή ή μη και για τη βαθμολόγηση της Μ.Δ.Ε., με κλίμακα βαθμολογίας από μηδέν (0) έως δέκα (10) και αποστέλλει στη Γραμματεία του Τμήματος το πρακτικό της εξέτασης του υποψηφίου. Αν, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των εξήντα (60) ημερών, διαπιστώνεται ότι ένα μέλος της Επιτροπής δεν έχει ανταποκριθεί στις σχετικές υποχρεώσεις του, το μέλος αυτό αντικαθίσταται με απόφαση της Συνέλευσης. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία αποδοχής και βαθμολόγησης της Μ.Δ.Ε. πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τριάντα (30) ημερών.

Μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας παρουσίασης, κρίσης και βαθμολόγησης της Μ.Δ.Ε., ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται σε διάστημα δύο (2) μηνών να λάβει υπόψη του όλες τις διορθώσεις και υποδείξεις που του έγιναν από τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Μετά την ολοκλήρωση των διορθώσεων και την έγγραφη βεβαίωση του επιβλέποντος, ανακοινώνεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ο βαθμός και αναρτάται ηλεκτρονικά το κείμενο της Μ.Δ.Ε. και περίληψή της στα ελληνικά και αγγλικά στο οικείο ψηφιακό αποθετήριο του Πανεπιστημίου. Εάν για σοβαρούς λόγους, όπως ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση ή λόγοι ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν οι διορθώσεις μέσα στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα, είναι δυνατή η χορήγηση ενός (1) επιπλέον μήνα κατόπιν αίτησης του μεταπτυχιακού φοιτητή προς τη Συνέλευση του Τμήματος.

Αν η κρίση της Μ.Δ.Ε. είναι αρνητική, ο μεταπτυχιακός φοιτητής μπορεί να υποβάλλει την Μ.Δ.Ε. του ενσωματώνοντας τις επισημάνσεις για τη βελτίωσή της σε χρονικό διάστημα τριών μηνών, προκειμένου να επαναληφθεί η κρίση. Αν και η δεύτερη κρίση είναι αρνητική, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει το δικαίωμα απονομής του Δ.Μ.Σ.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. καθορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 11**Τρόπος οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας**

Κάθε εξαμήνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας.

Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Τα μαθήματα πραγματοποιούνται διά ζώσης.

Το Π.Μ.Σ. είναι πλήρους και υποχρεωτικής παρακολούθησης για το σύνολο των διδασκόμενων μαθημάτων. Το όριο απουσιών που δικαιούται ο κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής είναι μέχρι τέσσερις (4) απουσίες σε κάθε μάθημα.

Άρθρο 12**Έλεγχος γνώσεων**

Ο έλεγχος στα επιμέρους μαθήματα ή άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, εκπόνηση εργασιών ή συνδυασμό των ανωτέρω.

Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος στην έναρξη του ακαδημαϊκού εξαμήνου. Το ποσοστό συμμετοχής σε άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (Συνέδρια, Ημερίδες, Σεμινάρια) καθορίζεται στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του διδάσκοντα κάθε μαθήματος και εγκρίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

Δύναται σε περίπτωση έκτακτων αναγκών ή για λόγους ανωτέρας βίας να διεξάγονται εξετάσεις με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, εφόσον έχει διασφαλιστεί το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,49), Καλώς (6 έως 6,49). Προκειμένου να θεωρηθεί επιτυχής η ολοκλήρωση ενός μαθήματος, θα πρέπει τόσο ο εν λόγω μέσος όρος όσο και ο βαθμός εξέτασης εκάστου μαθήματος να είναι τουλάχιστον έξι (6).

Η παρακολούθηση των μαθημάτων ή οποιασδήποτε άλλης εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Π.Μ.Σ., όπως η παρακολούθηση και συμμετοχή στο ετήσιο Επιστημονικό Εργαστήριο της Αγιορειτικής Εστίας, στην ετήσια Ημερίδα των Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Π.Μ.Σ., καθώς και η παρακολούθηση των μεταπτυχιακών σεμιναρίων του Τμήματος (Colloquium Αγιολογίας, και Σεμινάριο Exegeticum) είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον είκοσι επτά (27) ώρες από το σύνολο των θεωρητικών ωρών του μαθήματος. Σε αντίθετη περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

Αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων δύο (2) φορές και θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του σε διάστημα ενός μηνός από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. του Π.Μ.Σ., οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων.

Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και της Μ.Δ.Ε. (η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της Μ.Δ.Ε.) και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μ.Δ.Ε. πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.

Συγκεκριμένα:

$$\text{Βαθμός } \Delta.\text{Μ.Σ.} =$$

$$\frac{(\text{Βαθμός μαθήματος } 1 \times \text{ECTS μαθήματος } 1 + \text{Βαθμός μαθήματος } 2 \times \text{ECTS μαθήματος } 2 + \dots + \text{Βαθμός Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας} \times \text{ECTS Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας})}{\text{Συνολικός αριθμός ECTS}}$$

Άρθρο 13**Όργανα Διοίκησης του Π.Μ.Σ.**

Τα αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

Η Σύγκλητος του Α.Π.Θ., η οποία ασκεί αρμοδιότητες όπως αυτές ορίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία.

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Α.Π.Θ., που αποτελείται από τον Αντιπρύτανη, ως Πρόεδρο, που είναι αρμόδιος για τα ακαδημαϊκά θέματα και από ένα (1) μέλος Διδακτικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) από κάθε Σχολή και ένα μέλος που προέρχεται από τις κατηγορίες μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.).

Η Συνέλευση του Τμήματος, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες της παρ. 2 του άρθρου 82 του ν. 4957/2022.

Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.), η οποία αποτελείται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος με διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Άρθρο 14

Διδάσκοντες

Το διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. ανατίθεται από το αρμόδιο όργανο στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

1. Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.).

2. Ομότιμους Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ. ή άλλου Α.Ε.Ι.

3. Συνεργαζόμενους Καθηγητές.

4. Εντεταλμένους διδάσκοντες.

5. Επισκέπτες Καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές.

6. Ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

7. Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Π.Μ.Σ. περί ανάθεσης του διδακτικού έργου, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος. Ειδικώς οι διδάσκοντες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και στα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύνανται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.

Η ωριαία αποζημίωση των διδασκόντων για τη διδασκαλία μαθημάτων ρυθμίζεται με πρόταση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, τηρουμένων των όρων του νόμου.

Άρθρο 15

Πόροι Προγράμματος-Οικονομική Διαχείριση

Οι πόροι του Π.Μ.Σ. προέρχονται από:

α) Τέλη φοίτησης,

β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,

γ) κληροδοτήματα,

δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, ιδίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ε) ιδίους πόρους του Α.Π.Θ.,

στ) τον κρατικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,

ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

Στο Π.Μ.Σ. προβλέπονται τέλη φοίτησης που ορίζονται συνολικά στο ποσό των χιλίων εξακοσίων (1.600,00€) ευρώ για έναν κύκλο σπουδών. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να καταβάλουν εκατό ευρώ (100,00€) κατά την εγγραφή τους και τρεις (3) ισόποσες δόσεις [πεντακοσίων ευρώ (500,00€) ανά δόση], την κάθε μία πριν από την έναρξη των αντίστοιχων εξαμήνων. Τα τέλη φοίτησης κατατίθενται σε τραπεζικό λογαριασμό

του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Α.Π.Θ. από τον ίδιο τον μεταπτυχιακό φοιτητή (ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του φοιτητή).

Η διαχείριση των πόρων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Π.Θ.

Άρθρο 16

Αξιολόγηση-Περιοδική Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.

Η αξιολόγηση των μαθημάτων διενεργείται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα του Α.Π.Θ. Μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές το αξιολογούν ηλεκτρονικά, μέσω του πληροφοριακού συστήματος της ΜΟ.ΔΙ.Π. του Α.Π.Θ.

Η αξιολόγηση των διδασκόντων γίνεται με κριτήρια τις γνώσεις και την ικανότητα μετάδοσής τους στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, το επίπεδο της προετοιμασίας τους, τη χρησιμοποίηση της πλέον σύγχρονης και διεθνώς καθιερωμένης - για υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακές σπουδές - βιβλιογραφίας, την προθυμία τους να απαντούν σε ερωτήσεις, την έγκαιρη βαθμολόγηση και επιστροφή εργασιών και γραπτών εξετάσεων, την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος και των ωρών γραφείου κ.λπ.

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της ακαδημαϊκής μονάδας από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, η σκοπιμότητα παράτασης λειτουργίας του, καθώς και λοιπά σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν κατά το στάδιο της αξιολόγησης κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, η λειτουργία του ολοκληρώνεται με την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών.

Άρθρο 17

Ακαδημαϊκή δεοντολογία και λογοκλοπή

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του. Στις παραπάνω περιπτώσεις και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή, η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό φοιτητή κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε.

Άρθρο 18

Απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η Συνέλευση του Τμήματος διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και αποφασίζει να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ. στους αποφοιτήσαντες.

Ο τίτλος του Δ.Μ.Σ. είναι δημόσιο έγγραφο και εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος. Στο Δίπλωμα αναγράφονται το Τμήμα, το έμβλημα του Α.Π.Θ., η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., τα στοιχεία του μεταπτυχιακού φοιτητή και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα.

Επιπλέον του Δ.Μ.Σ., χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία των μαθημάτων.

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 19

Μεταβατικές Διατάξεις

Όσα θέματα δεν προβλέπονται με την παρούσα πράξη ρυθμίζονται με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η ισχύς της απόφασης άρχεται με τη δημοσίευσή της.

Β. Την τροποποίηση από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026, της υπ' αρ. 14604/23-12-2019 (Β' 4994) απόφασης της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 49506/29-7-2021 (Β' 3844) απόφαση της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σχετικά με την έγκριση του κανονισμού λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022, ως εξής:

Άρθρο 1

Αντικείμενο-Σκοπός του Π.Μ.Σ.

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. οργανώνει και λειτουργεί Π.Μ.Σ. με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους», σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022 (Α' 141).

2. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι η επιστημονική κατάρτιση και εξειδίκευση επιλεγμένων πτυχιούχων σε συστηματικές και ειδικές σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα και Θεολογία, την Αρχαιολογία, την Αρχιτεκτονική, την Τέχνη και την Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους. Το Πρόγραμμα δίνει την δυνατότητα εξειδίκευσης σε τρεις (3) επιμέρους ειδικεύσεις:

α) Ιστορία και Τέχνη του Αγίου Όρους (History and Art of Mount Athos).

β) Θεολογία και Πνευματική Ζωή του Αγίου Όρους (Theology and Spiritual Life of Mount Athos).

γ) Μουσική Παράδοση και Ψαλτική Τέχνη του Αγίου Όρους (Musical Tradition and Chanting Art of Mount Athos).

3. Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η καλλιέργεια και η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και έρευνας στο χώρο των αγιορειτικών σπουδών, που παρουσιάζει μεγάλο διεθνές επιστημονικό ενδιαφέρον, και η κατάρτιση των μεταπτυχιακών φοιτητών με εξειδικευμένες γνώσεις στα αντικείμενα της αγιορειτικής ιστορίας, της θεολογίας και της αρχαιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της τέχνης και της μουσικολογίας και της ψαλτικής παράδοσης του Αγίου Όρους.

Ειδικότερα, το Π.Μ.Σ. αποσκοπεί:

α) Στην παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών.

β) Στην εδραίωση των ανά ειδίκευση ειδικών γνώσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών μέσω της παροχής διεπιστημονικής θεωρητικής κατάρτισης και της εξάσκησής τους στη συνθετική προσέγγιση των γνωστικών αντικειμένων των παραπάνω επιστημονικών κλάδων.

γ) Στη προαγωγή της διεπιστημονικής έρευνας μέσω της διδασκαλίας και συζήτησης πάνω στα σχετικά ερευνητικά αντικείμενα, καθώς και της εκπόνησης υψηλού επιπέδου συναφών Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών.

δ) Στην ανάπτυξη κριτικών και ερευνητικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για σπουδές διδακτορικού επιπέδου.

4. Κατευθυντήριες αρχές του Π.Μ.Σ. αποτελούν αφ' ενός μεν η εξασφάλιση στους μεταπτυχιακούς φοιτητές σταθερών επιστημονικών θεμελίων, σύγχρονων διεπιστημονικών γνώσεων και κατάλληλων ερευνητικών μεθόδων και αρχών, που θα τους καταστήσουν ικανούς για συνεχή εκπαίδευση και βελτίωση του ερευνητικού τους πνεύματος, αφ' ετέρου δε η καλλιέργεια σε αυτούς των κριτικών και δημιουργικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την πρόοδο της επιστημονικής, επαγγελματικής και ερευνητικής τους δραστηριότητας.

5. Υποχρέωση όλων των συντελεστών λειτουργίας του Π.Μ.Σ. είναι η διασφάλιση της ποιότητας και της συνεχούς βελτίωσης κάθε πτυχής του προγράμματος, της εκπαιδευτικής και ερευνητικής διαδικασίας, καθώς και η προώθηση συνεργασιών με συναφή Προγράμματα και Κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

6. Τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα όσων παρακολουθήσουν επιτυχώς το Π.Μ.Σ. είναι τα εξής:

α. Γνώσεις: Οι απόφοιτοι του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους», αναμένεται να αποκτήσουν ανάλογα με την ειδίκευση που έχουν επιλέξει: 1. Εξειδικευμένη επάρκεια στη γνωστική περιοχή της Ιστορίας, Θεολογίας και Τέχνης του Αγίου Όρους και του Ορθόδοξου Μοναχισμού, 2. ερευνητική εμπειρία ώστε να μπορούν να μελετήσουν σε βάθος επιμέρους πτυχές της Ιστορίας, των Θεσμών και της Τέχνης του Αγίου Όρους, της Μοναστικής

Θεολογίας και Πνευματικότητας της Αθωνικής Πολιτείας, καθώς και της ιδιάζουσας μουσικής παράδοσης και του ψαλτικού ύφους της Αγιορειτικής Ψαλτικής Τέχνης, 3. προηγμένη γνώση και ενημέρωση στη διερεύνηση με τη χρήση των νέων εργαλείων μελέτης και έρευνας στη θεολογική, ιστορική, αρχαιολογική και μουσικολογική επιστήμη και εν γένει στις ανθρωπιστικές επιστήμες, των ιστορικών, θεολογικών και μουσικών πηγών της Αγιορειτικής Ιστορίας και Παράδοσης, καθώς και της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας, ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης, 4. ανάπτυξη της κριτικής επιστημονικής σκέψης, ώστε να προσεγγίζουν και να κατανοούν με κριτικό τρόπο τις ιστορικές, θεολογικές, μουσικές και λοιπές γραπτές και εικονιστικές πηγές του Αγίου Όρους, αλλά και τη νεότερη και σύγχρονη ιστορική, θεολογική, νομική, αρχαιολογική και μουσικολογική έρευνα που σχετίζεται με το Άγιο Όρος και ευρύτερα την χριστιανική και ορθόδοξη μοναστική παράδοση, σε συνάφεια και με τα σύγχρονα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει σε διεθνές επίπεδο η αγιορειτική ζωή και παράδοση, ως βασικός εκφραστής της εκκλησιαστικής παράδοσης και πράξης.

β. Δεξιότητες: Οι απόφοιτοι του Π.Μ.Σ. «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού αποκτούν, ανάλογα με την ειδίκευση που έχουν επιλέξει, ιδιαίτερες δεξιότητες στη διδασκαλία και την επιστημονική έρευνα των θεολογικών, ιστορικών, γραμματολογικών, φιλολογικών, αρχαιολογικών, νομικών, ερμηνευτικών και μουσικολογικών ζητημάτων που σχετίζονται με το αντικείμενο των επιμέρους επιστημονικών ειδίκευσεων του Προγράμματος, δηλ.: α) Της Ιστορίας και Τέχνης του Αγίου Όρους, της γένεσης και ανάπτυξης των αγιορειτικών θεσμών, των πολιτικών και εκκλησιαστικών ιστορικών πηγών και μαρτυριών της υπερχλιετούς αγιορειτικής ιστορίας, καθώς και των αρχαιολογικών και πολιτισμικών πτυχών των σχετικών εικονογραφικών συνόλων και μεμονωμένων απεικονίσεων, από τις βυζαντινές απαρχές της αγιορειτικής πολιτείας έως τους ύστερους χρόνους της Τουρκοκρατίας και τη σύγχρονη εποχή, β) της Θεολογίας και πνευματικής ζωής του Αγίου Όρους, της θεολογικής διδασκαλίας, του αγιορειτικού ησυχαστικού και φιλοκαλικού πνεύματος και της διαχρονικής πνευματικής παρακαταθήκης των παλαιότερων και σύγχρονων Αγιορειτών πατέρων, καθώς και των σημαντικών λειτουργικών εκφάνσεων και συμβολών της αγιορειτικής λατρευτικής παράδοσης, μέσα από την αδιάλειπτη τέλεση της θείας λατρείας στις αγιορειτικές μονές και σκήτες, έως και την ανάπτυξη της αγιολογικής, ομιλητικής και υμνογραφικής παράδοσης του Αγίου Όρους, γ) της Ψαλτικής Τέχνης και Μουσικής παράδοσης του Αγίου Όρους, της μακραίωνης βυζαντινής και μεταβυζαντινής παράδοσης της ψαλτικής τέχνης του Αγιορειτικού μέλους και της μουσικολογικής θεωρίας και τέχνης, όπως καλλιεργήθηκε ιδιαίτέρως στο Άγιο Όρος από τους αγιορείτες μελουργούς και μαϊστορες.

γ. Ικανότητες: Οι απόφοιτοι του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» ανάλογα με την ειδίκευση και τα μαθήματα που έχουν επιλέξει είναι σε θέση: 1) Να εφαρμόζουν τη θεολογική, ιστορική, αρχαιολογική και μουσικολογική γνώση στην έρευνα και την εκπαιδευτική διαδικασία, 2) να αναζητούν, να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες μέσα από τις ποικίλες αγιορειτικές πηγές και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία του Αγίου Όρους, κάνοντας χρήση της κατάλληλης ερευνητικής μεθοδολογίας και τεχνολογίας, 3) να εργάζονται με επιστημονικό τρόπο, αυτόνομα ή σε ομάδες, ακόμη και σε διεθνές ή και διεπιστημονικό περιβάλλον, 4) να παράγουν πρωτότυπες ιδέες και ερευνητική γνώση στο πεδίο της ειδίκευσής τους, 5) να έχουν ικανότητα κριτικής μελέτης, μέσα στο ιστορικό, θεολογικό και κοινωνικό πλαίσιο που παρήγαγε τις γραπτές πηγές και τα αρχαιολογικά και πολιτισμικά τεκμήρια της Αγιορειτικής παράδοσης, με βάση τα δεδομένα της σύγχρονης διεθνούς έρευνας, 6) να μεταφέρουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές, θεολογικές, αρχαιολογικές, φιλολογικές, νομικές, μουσικολογικές και λοιπές γνώσεις που έχουν λάβει, στο εκπαιδευτικό, εκκλησιαστικό ή κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο εργάζονται και διαβιούν.

Άρθρο 2

Απονεμόμενος Τίτλος Π.Μ.Σ.

1. Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δ.Μ.Σ. με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους», με τις εξής ειδικεύσεις:

- α. Ιστορία και Τέχνη του Αγίου Όρους.
- β. Θεολογία και Πνευματική Ζωή του Αγίου Όρους.
- γ. Μουσική Παράδοση και Ψαλτική Τέχνη του Αγίου Όρους.

2. Στον απονεμόμενο τίτλο αναγράφεται και η ειδίκευση που ακολούθησε ο μεταπτυχιακός φοιτητής.

3. Η επιτυχής ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ. οδηγεί στο επίπεδο επτά (7) του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4763/2020 (Α' 254).

Άρθρο 3

Όργανα του Π.Μ.Σ.

1. Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» είναι:

I. Η Σύγκλητος του Ιδρύματος, η οποία είναι επιφορτισμένη με τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού και οργανωτικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο σε άλλα όργανα.

II. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών που συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου και αποτελείται από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη, ο οποίος εκτελεί χρέη Προέδρου, καθώς επίσης και από ένα (1) μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) από κάθε Σχολή του Α.Π.Θ., και από ένα (1) μέλος που προέρχεται από τις κατηγορίες μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δι.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Α.Π.Θ. Τα μέλη της Επιτροπής έχουν εμπειρία στην οργάνωση και στη συμμετοχή σε προγράμματα δεύτερου κύκλου. Η θητεία της Επιτροπής είναι δύο (2) ακαδημαϊκά έτη.

III. Η Συνέλευση του Τμήματος, η οποία έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. Συγκροτεί επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών,

β. αναθέτει το διδακτικό έργο στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ.,

γ. εισηγείται προς τη Σύγκλητο την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

δ. συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ε. διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης, προκειμένου να απονεμηθεί ο τίτλος του Π.Μ.Σ.,

στ. εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.).

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οι αρμοδιότητες των περ. α) και δ) δύναται να μεταβιβάζονται στη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.

IV. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., η οποία απαρτίζεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α. Καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4957/2022, και εισηγείται την έγκρισή του προς τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.), εξαιρουμένων των τριμηνιαίων αναμορφώσεων των ετήσιων προϋπολογισμών της περ. β) της παρ. 3 του άρθρου 239 του ν. 4957/2022,

β. καταρτίζει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ. και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ. εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ. και δύναται να μεταβιβάζει την αρμοδιότητα αυτή στον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

δ. εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Προγραμμάτων Σπουδών,

ε. εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου στις κατηγορίες διδασκόντων του άρθρου 83 του ν. 4957/2022,

στ. εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ. καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

η. εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

V. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., ο οποίος προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο.

Ο Διευθυντής έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 82 παρ. 4 του ν. 4957/2022 και όποιες άλλες ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.:

α. Προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β. εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ. εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ. είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 234 του ν. 4957/2022 και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε. παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.

2. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οποιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζονται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

3. Η Γραμματειακή Υποστήριξη του Π.Μ.Σ. παρέχεται από το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού. Η Γραμματεία του Τμήματος που υποστηρίζει το Π.Μ.Σ. είναι υπεύθυνη για την τήρηση των φακέλων και των βαθμολογιών των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επίσης, ενημερώνει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές για θέματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. Τέλος, είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία των θεμάτων που εισάγονται στη Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 4

Κατηγορίες Υποψηφίων στο Π.Μ.Σ.

1. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Τμημάτων Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής και ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής και ειδικότερα:

α. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίων και Α.Τ.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής.

β. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

γ. Κάτοχοι τίτλων σπουδών των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών και των Ανώτατων Παραγωγικών Σχολών.

2. Η αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής για εισαγωγή σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών, γίνεται από το Τμήμα. Σε περίπτωση που ο πρώτος κύκλος σπουδών έχει πραγματοποιηθεί στην αλλοδαπή, ο υποψήφιος δεν υποχρεούται να φέρει την ισοτιμία τίτλων σπουδών από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.). Ακόμα κι αν προσκομίσει ισοτιμία, η αναγνώριση πάλι γίνεται από το Τμήμα.

3. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της ακαδημαϊκής και μόνο αναγνώρισης των τίτλων σπουδών και όχι της ισοτιμίας. Για την ισοτιμία των τίτλων σπουδών, την ευθύνη εξακολουθεί να έχει ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

4. Οι ενδιαφερόμενοι, που έχουν κάνει ήδη αίτηση ή φοιτούν σε Π.Μ.Σ., υπό την αίρεση της προσκόμισης ατομικής πράξης αναγνώρισης από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., απαλλάσσονται από αυτήν την υποχρέωση και η αίτησή τους ή η συνέχιση των σπουδών τους εξετάζεται με βάση τα κριτήρια του νέου νόμου.

5. Τρόπος ελέγχου του γενικού τύπου τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών:

1. Η γνησιότητα πιστοποιείται:

1.1. Με σφραγίδα της Χάγης,

1.2. με κατάθεση του πτυχίου και ταυτόχρονη ενημέρωση του Πανεπιστημίου της αλλοδαπής από τον ενδιαφερόμενο. Η ενημέρωση συνοδεύεται με επίσημο email του Πανεπιστημίου της αλλοδαπής δίνοντας στην Γραμματεία του Τμήματος τη δυνατότητα να ελέγξει τη γνησιότητα,

2. σε περίπτωση που χρειάζεται η ειδικότητα που απονέμει ο τίτλος σπουδών, ο έλεγχος γίνεται από την αναγραφή της στο πτυχίο και την αναλυτική βαθμολογία ή το Παράρτημα Διπλώματος,

3. σε περίπτωση που μας ενδιαφέρει ο βαθμός, χρησιμοποιούμε την αντιστοίχιση με τη διαδικασία που γνωστοποιήθηκε από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

4. η ακαδημαϊκή αναγνώριση αφορά μόνο τη συγκεκριμένη διαδικασία, κατοχυρώνεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και δεν δίνεται στον ενδιαφερόμενο. Αν ο υποψήφιος θέλει σχετική βεβαίωση θα πρέπει να αποταθεί στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. για ισοτιμία.

Άρθρο 5

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

1. Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. κατ' έτος ορίζεται κατά ανώτερο όριο σε εξήντα έξι (66) μεταπτυχιακούς φοιτητές. Σε κάθε ειδικευση εισάγονται είκοσι δύο (22) μεταπτυχιακοί φοιτητές. Το Π.Μ.Σ. δεν μπορεί να λειτουργήσει με λιγότερους από τριάντα τρεις (33) μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η κάθε ειδικευση δεν μπορεί να λειτουργήσει με λιγότερους από έντεκα (11) μεταπτυχιακούς φοιτητές.

2. Το Π.Μ.Σ. κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος, προκηρύσσει θέσεις με ανοικτή διαδικασία. Ειδικότερα, στην προκήρυξη αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, ο αριθμός εισακτέων, οι κατηγορίες υποψηφίων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, κ.λπ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

3. Η προκήρυξη εισαγωγής μεταπτυχιακών φοιτητών δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος που υποστηρίζει το Π.Μ.Σ. Οι αιτήσεις συνοδευόμενες με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

4. Με την αίτησή του ο υποψήφιος υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά, τα οποία αποτελούν και τα κριτήρια επιλογής του:

I. Αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ.

II. Αντίγραφο πτυχίου-διπλώματος ή πτυχίων.

III. Πιστοποιητικό Σπουδών με αναλυτική βαθμολογία.

IV. Βιογραφικό Σημείωμα, στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά όλες οι σπουδές, η επαγγελματική εμπειρία, καθώς και η επιστημονική και κοινωνική δραστηριότητα του υποψηφίου.

V. Υπόμνημα μέχρι χίλιες (1.000) λέξεις, στο οποίο αναφέρονται τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου και οι λόγοι για τους οποίους ενδιαφέρεται να παρακολουθήσει το Π.Μ.Σ.

VI. Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής, ρωσικής, σλαβικών και λοιπών βαλκανικών γλωσσών). Το πιστοποιητικό αυτό πρέπει να αποδεικνύει τη γνώση της ξένης γλώσσας επιπέδου B2 (καλή γνώση) ή ανώτερο (σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες), το οποίο γίνεται αποδεκτό από τον Α.Σ.Ε.Π. Τα πιστοποιητικά που γίνονται δεκτά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Γνώσης Γλωσσομάθειας του Α.Σ.Ε.Π. (βλ. το σχετικό παράρτημα στον διαδικτυακό τόπο του Α.Σ.Ε.Π.).

VII. Αποδεικτικά για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, καθώς και για επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

VIII. Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου.

5. Οι υποψήφιοι που δεν είναι κάτοχοι πιστοποιητικού γνώσης ξένων γλωσσών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν γραπτά, από Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. με αντίστοιχη γλωσσομάθεια, για να αποδείξουν την γνώση της γλώσσας (αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής). Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό.

6. Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό γλωσσομάθειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας ενός Α.Ε.Ι. ή ελληνικό Απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος, ή κρατικό πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου B2. Οι αλλοδαποί που γνωρίζουν την ελληνική αλλά δεν είναι κάτοχοι πιστοποιητικού ελληνομάθειας έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν γραπτά, από Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., για να αποδείξουν τη γνώση της ελληνικής γλώσσας.

7. Ο τρόπος αξιολόγησης (μοριοδότηση) των ανωτέρω κριτηρίων ανήκει στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος.

8. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από αρμόδια Τριμελή Επιτροπή Επιλογής και Εξέτασης, απαρτιζόμενη από μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9. Η Επιτροπή κατάρτιζει πλήρη κατάλογο με όλους τους υποψηφίους και ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους δεν πληρούν τα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα και καλεί σε συνέντευξη τους προκρινόμενους υποψηφίους που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα.

10. Η μοριοδότηση των υποψηφίων για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. προκύπτει ως ακολούθως:

1. Γενικός βαθμός πτυχίου, πολλαπλασιαζόμενος με τον συντελεστή τρεισήμισι (3,5), με ανώτατο όριο τα τριάντα πέντε (35) μόρια.

2. Προηγούμενη σχετική ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα ή συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών ή επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.: δεκαπέντε (15) μόρια. (Εφόσον υπάρχει βεβαιωμένο ερευνητικό έργο ή κάποιος έχει συμμετάσχει σε πρόγραμμα ή προγράμματα κινητικότητας ή επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. λαμβάνει το σύνολο των μορίων).

3. Κατοχή δεύτερου πτυχίου ή άλλου Δ.Μ.Σ. ή διδακτορικού τίτλου: δεκαπέντε (15) μόρια. (Εφόσον υπάρχει δεύτερο πτυχίο ή Δ.Μ.Σ. ή διδακτορικός τίτλος λαμβάνεται το σύνολο των μορίων).

4. Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας τουλάχιστον επιπέδου B2: δέκα (10) μόρια. (Σε μία εκ των γλωσσών που αναφέρονται στην παρ. 4 στο στοιχείο VI).

5. Προφορική συνέντευξη: με άριστα το δέκα (10). Ο βαθμός της προφορικής συνέντευξης πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή δυόμισι (2,5), δηλαδή η συνέντευξη λαμβάνει κατ' ανώτατο όριο είκοσι πέντε (25) μόρια.

11. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων, τον οποίο επικυρώνει η Συνέλευση του Τμήματος.

12. Σε περιπτώσεις ισοβαθμίας, προτεραιότητα έχει ο υποψήφιος με τον μεγαλύτερο βαθμό στο βασικό του πτυχίο.

13. Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων, αφού επικυρωθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και καλούνται να απαντήσουν εγγράφως εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών, αν αποδέχονται την ένταξή τους στο Π.Μ.Σ. και τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. ενημερώνει τους αμέσως επόμενους επιλαχόντες από το σχετικό κατάλογο.

Γραπτή εξέταση

14. Οι υποψήφιοι που δεν είναι κάτοχοι πιστοποιητικού γνώσης ξένων γλωσσών (αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής), έχουν την δυνατότητα να εξεταστούν γραπτά, από Επιτροπή, η οποία αποτελείται από μέλη της Σ.Ε. με αντίστοιχη γλωσσομάθεια, για να αποδείξουν την γνώση της γλώσσας. Οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτά σε: α) ξενόγλωσσο κείμενο συναφές με το επιστημονικό πεδίο και τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ., το οποίο οφείλουν να μεταφράσουν στην ελληνική γλώσσα και β) ερωτήσεις κατανόησης στο εξεταζόμενο κείμενο, στις οποίες οφείλουν να απαντήσουν με σαφήνεια.

15. Η βαθμολόγηση της εξέτασης της ξένης γλώσσας γίνεται με βάση την δεκάβαθμη κλίμακα, σύμφωνα με την οποία η απόδοση των υποψηφίων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον έξι στα δέκα (6/10) για να είναι επιτυχής.

Προσωπική συνέντευξη

16. Η διαδικασία της συνέντευξης γίνεται από ειδική επιτροπή μελών Δ.Ε.Π., η οποία συγκροτείται με απόφαση της Συνέλευσης και είναι πενταμελής.

17. Η προφορική συνέντευξη αξιολογείται με κλίμακα βαθμολόγησης από μηδέν (0) έως δέκα (10). Ο βαθμός της προφορικής συνέντευξης πολλαπλασιάζεται με τον συντελεστή δυόμισι (2,5), δηλαδή η συνέντευξη λαμβάνει κατ' ανώτατο όριο είκοσι πέντε (25) μόρια.

18. Τα πεδία της συνέντευξης περιλαμβάνουν την έκθεση των επιστημονικών και ερευνητικών ενδιαφερόντων του υποψηφίου, την επισκόπηση των συναφών προς τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. γνώσεων του και τη συσχέτιση με τα υφιστάμενα ή επιδιωκόμενα επαγγελματικά ενδιαφέροντα του υποψηφίου. Η επιτροπή προσπαθεί να σχηματίσει μια συνολική γνώμη για την προσωπικότητα του υποψηφίου και την γενικότερη επιστημονική του συγκρότηση.

19. Σε περίπτωση που θέσεις εισακτέων έμειναν κενές καλύπτονται μέχρις εξαντλήσεως του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων (σύμφωνα με τα οριζόμενα της προκήρυξης), είτε με την κατάταξη, ως επιτυχόντων, υποψηφίων κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας εφόσον αυτή είναι τουλάχιστον τριάντα (30) μονάδες, είτε με συμπληρωματική προκήρυξη των κενών θέσεων.

20. Ενστάσεις επί των αποτελεσμάτων δύναται να κατατεθούν εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων.

21. Η εγγραφή των επιτυχόντων πραγματοποιείται κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης από την Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός δέκα (10) ημερών, με κατάθεση των απαραίτητων δικαιολογητικών όπως αυτά αναφέρονται στην ανακοίνωση.

22. Σε περίπτωση που ένας υποψήφιος δεν εγγραφεί εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, λαμβάνεται ως άρνηση αποδοχής της θέσης κι αυτή καλύπτεται με τον αμέσως επόμενο επιτυχόντα.

Άρθρο 6

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

Χρονική Διάρκεια

1. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τρία (3) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της Μ.Δ.Ε.

2. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται σε πέντε (5) εξάμηνα.

3. Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής φοίτησης. Η μερική φοίτηση προβλέπεται για όσους

αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα και για μη εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος «πλήρους» φοίτησης και για εξαιρετικά σοβαρές περιπτώσεις, όπως ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση, λόγοι ανωτέρας βίας κ.ά., για τις οποίες αποφασίζει η Συνέλευση του Τμήματος.

4. Επίσης, στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που δεν έχουν υπερβεί την κανονική διάρκεια φοίτησης μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, αναστολή σπουδών, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά την διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Μετά τη λήξη της αναστολής φοίτησης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα, σεμινάρια, πρακτικές ασκήσεις κ.λπ. στα οποία δεν έχει αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από την αναστολή φοίτησής του. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής, ο οποίος λαμβάνει αναστολή φοίτησης, όταν επανέλθει στη φοίτησή του εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

5. Επιπλέον, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης πριν την ολοκλήρωση της κανονικής διάρκειας φοίτησης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής δύναται να αιτηθεί παράταση σπουδών, που αφορά στην ολοκλήρωση των σπουδών ή την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Η παράταση δεν μπορεί να ξεπερνά τα δύο (2) εξάμηνα. Μετά το πέρας της παράτασης σπουδών, ο μεταπτυχιακός φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ. με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

6. Οι αιτήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών για μερική φοίτηση, αναστολή ή παράταση σπουδών υποβάλλονται πριν από την έναρξη των ακαδημαϊκών εξαμήνων.

7. Για θέματα επανεξέτασης μαθημάτων σε οφειλόμενα μαθήματα ή διαγραφής αποφάινεται η Συνέλευση του Τμήματος μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει για τους όρους της επανεξέτασης και τους λόγους διαγραφής, οι οποίοι είναι οι εξής: α) η μη επαρκής πρόοδος του μεταπτυχιακού φοιτητή, η οποία τεκμηριώνεται με μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: παρακολουθήσεις, υποβολή σχετικών εργασιών, εξετάσεις, β) η πλημμελής εκπλήρωση λοιπών υποχρεώσεων, που ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό (άρθρο 7 του παρόντος), γ) παρέλευση του χρονικού διαστήματος της κανονικής ή μερικής φοίτησης ή του χρόνου παράτασης σπουδών χωρίς να υποβληθεί η Μ.Δ.Ε., δ) η παρέλευση του διαστήματος δύο (2) μηνών μετά την υποστήριξη της Μ.Δ.Ε. χωρίς να κατατεθεί η διορθωμένη μορφή της, ε) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία όπως π.χ. η λογοκλοπή και στ) αίτηση του ίδιου του μεταπτυχιακού φοιτητή για διαγραφή από το Π.Μ.Σ.

8. Αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων δύο (2) φορές και θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του σε διάστημα ενός μηνός από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. του Π.Μ.Σ., οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων.

9. Το επιτρεπτό όριο απουσιών για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, αδιακρίτως αν πρόκειται για απουσίες δικαιολογημένες ή μη, είναι μέχρι τέσσερις (4) τρίωρες διαλέξεις. Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής συγκεντρώνει πέντε (5) απουσίες ή περισσότερες, θα πρέπει να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα.

Τέλη Φοίτησης

10. Στο Π.Μ.Σ. προβλέπονται τέλη φοίτησης που ορίζονται συνολικά στο ποσό των χιλίων εξακοσίων ευρώ (1.600,00€) για έναν κύκλο σπουδών. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να καταβάλουν εκατό ευρώ (100,00€) κατά την εγγραφή τους και τρεις (3) ισόποσες δόσεις των πεντακοσίων ευρώ (500,00€), την κάθε μία πριν από την έναρξη των αντίστοιχων εξαμήνων. Τα τέλη φοίτησης κατατίθενται σε τραπεζικό λογαριασμό του Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Π.Θ. Η πλημμελής καταβολή των οικονομικών υποχρεώσεων συνιστά ικανό λόγο μη απονομής του Διπλώματος ή και διαγραφής από το Π.Μ.Σ.

11. Μεταπτυχιακοί φοιτητές δύνανται να φοιτούν δωρεάν, εφόσον πληρούν οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια. Προϋπόθεση για τη χορήγηση του δικαιώματος είναι η κατοχή πτυχίου ή διπλώματος πρώτου κύκλου που αντιστοιχεί στο βαθμό ίσου ή ανώτερου του επτάμισι (7,5/10). Ο συνολικός αριθμός των δικαιούχων δεν δύναται να υπερβαίνει τον αριθμό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών ανά έτος.

12. Η υποβολή των αιτήσεων για την απαλλαγή τελών φοίτησης ανά Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το παρόν πραγματοποιείται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εισδοχής των μεταπτυχιακών φοιτητών στο Π.Μ.Σ., κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης από τη Γραμματεία του Τμήματος.

Δικαίωμα απαλλαγής τελών φοίτησης έχει ο μεταπτυχιακός φοιτητής του Π.Μ.Σ. που πληροί την προϋπόθεση του κριτηρίου της παρ. 1 του άρθρου 86 του ν. 4957/2022, εφόσον ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια:

α) Ο μέσος όρος του αθροίσματος των φορολογητέων εισοδημάτων των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του συνόλου των μελών της οικογένειας του αιτούντος την απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, ήτοι του ίδιου του αιτούντος, των γονέων του, ανεξαρτήτως αν κάνουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, και των αδελφών του έως είκοσι έξι (26) ετών, εφόσον είναι άγαμοι και έχουν ίδιο φορολογητέο εισόδημα κατά την έννοια του άρθρου 7 του ν. 4172/2013 (Α' 167), δεν υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), αν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι άγαμος ή δεν έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.

β) Ο μέσος όρος του ατομικού φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., αν ο αιτών έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του.

γ) Ο μέσος όρος του αθροίσματος του φορολογητέου εισοδήματος των δύο (2) τελευταίων οικονομικών ετών του αιτούντος την απαλλαγή από τέλη φοίτησης και του ή της συζύγου ή συμβιούντος του, εφόσον είναι έγγαμος ή έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ανεξαρτήτως αν υποβάλλουν κοινή ή χωριστή φορολογική δήλωση, δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

13. Αν ο αιτών την απαλλαγή δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό έκτο (26ο) έτος της ηλικίας του και είναι τέκνο τρίτεκνης ή πολύτεκνης οικογένειας ή τέκνο άγαμου γονέα ή ορφανός τουλάχιστον από έναν (1) γονέα ή άτομο με αναπηρία ή μέλος νοικοκυριού με άτομο με αναπηρία δύναται να αιτηθεί την απαλλαγή κατά το ήμισυ (50%) από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης, εφόσον ο μέσος όρος στην περ. α) υπερβαίνει το εβδομήντα τοις εκατό (70%) και δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος.

14. Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

Άρθρο 7

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις Φοίτησης

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα οφείλει να εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς φοιτητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Όλες οι προβλεπόμενες αίθουσες διδασκαλίας και τα εργαστήρια διαθέτουν την υλικοτεχνική υποδομή για την πρόσβαση σε άτομα ΑμεΑ. Επίσης, προβλέπεται η διενέργεια προφορικής εξέτασης για τη διευκόλυνση ατόμων π.χ. με προβλήματα δυσλεξίας.

2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που γίνονται δεκτοί στο Π.Μ.Σ. υποχρεούνται:

1. Να παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Παρεκκλίσεις επιτρέπονται μόνο για σοβαρούς αιτιολογημένους λόγους. Δεν επιτρέπονται περισσότερες από τέσσερις (4) απουσίες σε κάθε μάθημα.

2. Να συμμετέχουν στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων.

3. Να υποβάλλουν εμπρόθεσμα τις δηλώσεις μαθημάτων κάθε εξάμηνο.

4. Να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις εργασίες που απαιτούνται για κάθε μάθημα.

5. Να προσέρχονται στις εξετάσεις.

6. Να υποβάλλουν στη Γραμματεία, μαζί με την προς αξιολόγηση Μ.Δ.Ε., υπεύθυνη δήλωση ότι δεν εμπειρεύονται στοιχεία λογοκλοπής.

7. Να καταβάλλουν τα τέλη φοίτησης εντός των ημερομηνιών που ορίζονται.

8. Να έχουν τακτοποιήσει όλες τις οικονομικές τους υποχρεώσεις, καθώς και όποια άλλη υποχρέωση προς το Ίδρυμα, πριν από την ορκωμοσία. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν θα έχουν δικαίωμα να ορκιστούν ή/και να παραλάβουν το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

9. Εφόσον έχουν λάβει ανταποδοτική υποτροφία, να προσφέρουν ανταποδοτικό έργο (φροντιστηριακά μαθήματα, συμβολή στη βιβλιοθήκη και στην έρευνα και όπου υπάρχει ανάγκη στις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου).

10. Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών καθώς και σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών ή σε δύο (2) Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

11. Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ. καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

3. Αδυναμία τήρησης των παραπάνω, χωρίς τεκμηριωμένη δικαιολογία, μπορεί να οδηγήσει σε αποτυχία σε μάθημα ή σε διαγραφή από το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 8

Πρόγραμμα Σπουδών - Έλεγχος Γνώσεων

1. Το Π.Μ.Σ. διαρθρώνεται σε τρία (3) εξάμηνα.

Στο πρώτο (Α') εξάμηνο διδάσκονται τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα, κοινά για όλες τις ειδικεύσεις. Επιπλέον, όσον αφορά την πρώτη (1η) ειδίκευση διδάσκονται δύο (2) μαθήματα επιλογής από τα οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγουν το ένα (1) και όσον αφορά τη δεύτερη (2η) και την τρίτη (3η) ειδίκευση διδάσκεται από ένα (1) Υποχρεωτικό μάθημα σε κάθε ειδίκευση αντιστοίχως.

Στο δεύτερο (Β') εξάμηνο διδάσκονται οκτώ (8) μαθήματα. Στην πρώτη (1η) ειδίκευση διδάσκονται τέσσερα (4) μαθήματα επιλογής από τα οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγουν τα τρία (3). Στην δεύτερη (2η) ειδίκευση και στην τρίτη (3η) ειδίκευση διδάσκονται δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα αντιστοίχως. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές της δεύτερης (2ης) και τρίτης (3ης) ειδίκευσης μπορούν να επιλέξουν και ένα μάθημα άλλης ειδίκευσης του Π.Μ.Σ.

Στο τρίτο (Γ') εξάμηνο εκπονεείται Μ.Δ.Ε., η οποία αντιστοιχεί σε τριάντα (30) ECTS.

Η εκπαιδευτική διαδικασία πραγματοποιείται με διά ζώσης διδασκαλία.

Για την απονομή του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η συγκέντρωση ενενήντα (90) ECTS.

2. Η επίσημη γλώσσα διεξαγωγής του Π.Μ.Σ. είναι η ελληνική.

3. Η γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος.

A) Πρόγραμμα Σπουδών

Α' εξάμηνο [Σύνολο ECTS τριάντα (30)] [Τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα κοινά και για τις τρεις (3) ειδικεύσεις. Στην 1η ειδίκευση από τα επιλογής μαθήματα, οι φοιτητές επιλέγουν ένα. Στην 2η και 3η ειδίκευση τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά]			
α/α	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος μαθήματος (υποχρ./επιλ.)	ECTS
Μαθήματα Υποχρεωτικά, κοινά για όλες τις ειδικεύσεις			
1	Βασικοί Σταθμοί της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας και της Τέχνης του Αγίου Όρους	Υ	7,5
2	Θεολογία και Πνευματική Ζωή του Αγίου Όρους	Υ	7,5
3	Μεθοδολογία Έρευνας και συγγραφής μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών	Υ	7,5
Μαθήματα Υποχρεωτικά Επιλογής ανά ειδίκευση			
1Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
4	Χειρόγραφα και έντυπα των Βιβλιοθηκών του Αγίου Όρους	Ε	7,5
5	Ο καθημερινός βίος στο Άγιο Όρος κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο	Ε	7,5
2Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
6	Η αγιολογική και υμνογραφική παράδοση του Αγίου Όρους	Υ	7,5
3Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
7	Η ψαλτική παράδοση στο Άγιο Όρος κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο	Υ	7,5

Β' εξάμηνο [Σύνολο ECTS τριάντα (30)]			
[Για την 1η ειδίκευση οι φοιτητές επιλέγουν τρία (3) από τα μαθήματα επιλογής της ειδίκευσης. Για την 2η και την 3η ειδίκευση οι φοιτητές παρακολουθούν τα δύο υποχρεωτικά μαθήματα της ειδίκευσης και επιλέγουν τρίτο μάθημα από άλλη ειδίκευση]			
α/α	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος μαθήματος (υποχρ./επιλ.)	ECTS
1Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
1	Πηγές της Ιστορίας του Αγίου Όρους	E	10
2	Ο Αθωνικός χώρος και οι κτήσεις των Αγιορειτικών Μονών	E	10
3	Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Ζωγραφική στο Άγιο Όρος: Μνημειακά σύνολα και εικόνες	E	10
4	Η νεότερη τέχνη στη χερσόνησο του Άθω (18ος-20ός αι.)	E	10
2Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
5	Ζητήματα μοναστικής θεολογίας και πνευματικότητας του Αγίου Όρους από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα	Υ	10
6	Η Λειτουργική Παράδοση και ζωή στο Άγιο Όρος: Θεωρία και πράξη (Τυπικά, Διατάξεις, Συλλογές, Χειρόγραφα)	Υ	10
7	Μάθημα άλλης ειδίκευσης	E	10
3Η ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ			
8	Αγιορείτες Μελουργοί και Μαϊστορες του αγιορειτικού μέλους	Υ	10
9	Τα Μουσικά Χειρόγραφα του Αγίου Όρους	Υ	10
10	Μάθημα άλλης ειδίκευσης	E	10
Γ' εξάμηνο [Σύνολο ECTS τριάντα (30)]			
α/α	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος εργασίας	ECTS
1	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	30

4. Η έναρξη και η λήξη των μαθημάτων καθώς και η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων καθορίζονται από το ακαδημαϊκό ημερολόγιο ή με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Β) Έλεγχος γνώσεων-Αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών

5. Ο έλεγχος στα επιμέρους μαθήματα ή άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, εκπόνηση εργασιών ή συνδυασμό των ανωτέρω.

6. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον διδάσκοντα του κάθε μαθήματος στην έναρξη του ακαδημαϊκού εξαμήνου. Το ποσοστό συμμετοχής σε άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (Συνέδρια, Ημερίδες, Σεμινάρια) καθορίζεται στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του διδάσκοντα κάθε μαθήματος και εγκρίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

7. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής:

- Άριστα (8,5 έως 10).
- Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου).
- Καλώς (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).
- Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του.

8. Η παρακολούθηση των μαθημάτων ή οποιασδήποτε άλλης εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Π.Μ.Σ., όπως η παρακολούθηση και συμμετοχή στο ετήσιο Επιστημονικό Εργαστήριο της Αγιορειτικής Εστίας, στην ετήσια Ημερίδα των Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Π.Μ.Σ., καθώς και η παρακολούθηση των μεταπτυχιακών σεμιναρίων του Τμήματος (Colloquium Αγιολογίας, και Σεμινάριο Exegeticum) είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον είκοσι επτά (27) ώρες από το σύνολο των θεωρητικών ωρών του μαθήματος. Σε αντίθετη περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

9. Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών μεταπτυχιακού φοιτητή ξεπερνά το τριάντα τοις εκατό (30%) στο σύνολο των μαθημάτων, θα πρέπει να παρακολουθήσει εκ νέου τα μαθήματα.

10. Αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων δύο (2) φορές και θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του σε διάστημα ενός

μηνός από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. του Π.Μ.Σ., οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων.

11. Δύνатаι σε περίπτωση έκτακτων αναγκών ή για λόγους ανωτέρας βίας να διεξάγονται εξετάσεις με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, εφόσον έχει διασφαλιστεί το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

12. Στις περιπτώσεις ασθένειας συνιστάται ο διδασκων να διευκολύνει με όποιον τρόπο θεωρεί ο ίδιος πρόσφορο τον μεταπτυχιακό φοιτητή (π.χ. προφορική ή εξ αποστάσεως εκπαίδευση).

13. Ο βαθμός του Δ.Μ.Σ. προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και της Μ.Δ.Ε. (η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της Μ.Δ.Ε.) και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο:

14. Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μ.Δ.Ε., πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ.

Ο μαθηματικός τύπος έχει ως εξής:

$$\text{Βαθμός Δ.Μ.Σ.} = (\text{Βαθμός μαθήματος 1} \times \text{ECTS μαθήματος 1} + \text{Βαθμός μαθήματος 2} \times \text{ECTS μαθήματος 2} + \dots + \text{Βαθμός Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας} \times \text{ECTS Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας}) / \text{Συνολικός αριθμός ECTS.}$$

Γ) Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.)

15. Για την εκπόνηση Μ.Δ.Ε., ύστερα από αίτηση του υποψηφίου σε καθορισμένες ημερομηνίες, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της Μ.Δ.Ε., ένα μέλος της οποίας είναι ο επιβλέπων.

16. Στο περίγραμμα-περίληψη έρευνας που κατατίθεται από τον μεταπτυχιακό φοιτητή πρέπει να προσδιορίζεται το υπό πραγμάτευση θέμα, η μέθοδος προσέγγισής του και η βιβλιογραφία που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε.

17. Το θέμα της Μ.Δ.Ε. πρέπει να είναι συναφές με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

18. Δικαίωμα επίβλεψης Μ.Δ.Ε. έχουν οι διδάσκοντες των κατηγοριών, όπως αυτές περιγράφονται στην κείμενη νομοθεσία:

α. Μέλη Δ.Ε.Π., Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.),
β. ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ. συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ. εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε. επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ. ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

19. Η διαδικασία ορισμού της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και του τίτλου της Μ.Δ.Ε. γίνεται μετά την περάτωση του δευτέρου (Β') εξαμήνου από τη Συνέλευση του Τμήματος. Κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. και έγκρισης από τη Συνέλευση του Τμήματος, το θέμα εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο Μ.Δ.Ε., που τηρείται στη Γραμματεία του Τμήματος. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραίτητως το ονοματεπώνυμο του υποψηφίου, ο επιβλέπων καθηγητής, η ημερομηνία της ανακοινώσεως του θέματος στη Συνέλευση και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας.

20. Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και μπορούν να προέρχονται από το Τμήμα ή άλλα Τμήματα και Σχολές του οικείου Α.Ε.Ι. ή άλλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

21. Η εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. διέπεται από τον Κώδικα Ακαδημαϊκής Δεοντολογίας του Α.Π.Θ. Κάθε δημιουργός ή συν-δημιουργός οποιουδήποτε πνευματικού έργου δικαιούται να αναφέρεται και να αναγνωρίζεται ως τέτοιος, απολαμβάνοντας και τα περιουσιακά και ηθικά δικαιώματα/εξουσίες που απορρέουν από το συγκεκριμένο έργο. Κατ' εξαίρεση, αν το πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα («έργο») είναι το τελικό εξαγόμενο αμειβόμενου ερευνητικού έργου, το οποίο έχει ανατεθεί από φορέα εκτός Α.Π.Θ., τα περιουσιακά δικαιώματα του δημιουργού ή των συν-δημιουργών μπορεί να περιορίζονται βάσει των όρων της σύμβασης με την οποία

ανατίθεται το εν λόγω ερευνητικό έργο, ενώ τα ηθικά δικαιώματα παραμένουν στον δημιουργό ή τους δημιουργούς, υποκείμενα στους αναγκαίους -για την εκμετάλλευση/οικονομική αξιοποίηση του παραχθέντος πνευματικού δημιουργήματος- συμβατικούς περιορισμούς.

22. Δεν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος της Μ.Δ.Ε., παρά μόνο με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή. Αλλαγή θέματος Μ.Δ.Ε. σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

23. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος, είναι δυνατή η αντικατάσταση του επιβλέποντα ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης.

24. Η Μ.Δ.Ε. που εκπονείται στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. ανήκει στην κατηγορία των θεωρητικών εργασιών. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής προβαίνει σε συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση και μελέτη του ανατιθέμενου θέματος, ενώ από την εν λόγω έρευνα είναι δυνατόν να παραχθούν και πρωτότυπα στοιχεία (συνθετική μορφή).

25. Η έκταση της Μ.Δ.Ε. μπορεί να κυμαίνεται από είκοσι δύο χιλιάδες έως είκοσι πέντε χιλιάδες λέξεις (22.000-25.000) λέξεις, στις εξής γραμματοσειρές: New Times Roman, Palatino Linotype, SBL Greek, Garamond ή Arial ή κάποια παρόμοια. Το μέγεθος των γραμμάτων για το κύριο κείμενο είναι δώδεκα (12pt) και για τις υποσημειώσεις δέκα (10pt). Το διάστιχο του κυρίως κειμένου θα πρέπει να είναι ενάμισι (1,5) και στις υποσημειώσεις ένα κόμμα δεκαπέντε (1,15). Ως συστήματα παραπομπής και βιβλιογραφίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε σύστημα Turabian είτε το σύστημα συγγραφέας-χρονολογία (author-date) ανάλογα με τη φύση της μεταπτυχιακής εργασίας και την υπόδειξη του επιβλέποντος. Οδηγίες για τη δομή, τη μορφή του εξώφυλλου και παραδείγματα υποσημειώσεων και βιβλιογραφίας σύμφωνα με τα παραπάνω συστήματα υπάρχουν στον οικείο τόπο της ιστοσελίδας του Τμήματος. Η συμμόρφωση με τις οδηγίες αυτές είναι υποχρεωτική. Μεθοδολογικά, ο μεταπτυχιακός φοιτητής ακολουθεί τις υποδείξεις του επιβλέποντος και ανατρέχει στις πηγές και στη νεότερη βιβλιογραφία, όπου αυτό απαιτείται.

26. Η Μ.Δ.Ε. δύναται να έχει την ακόλουθη δομή:

- Εξώφυλλο, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Π.Μ.Σ.
- Εσώφυλλο, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Π.Μ.Σ.
- Σελίδα ευχαριστιών-αφιέρωσης (προαιρετικό).
- Πίνακας Περιεχομένων.
- Πίνακας βιβλιογραφικών συντομογραφιών και συντμήσεων.
- Πρόλογος.
- Εισαγωγή.
- Κεφάλαια κυρίως θέματος (με διαβάθμιση).
- Συμπεράσματα/Επίλογος.
- Βιβλιογραφικός Πίνακας.
- Περίληψη στην ελληνική (μέχρι 500 λέξεις).
- Περίληψη στην αγγλική (μέχρι 500 λέξεις).
- Παραρτήματα εικόνων/κειμένων κ.ά. (προαιρετικά).

27. Η γλώσσα της Μ.Δ.Ε. μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική. Ορίζεται κατόπιν αιτήσεως του μεταπτυχιακού φοιτητή και έγκρισης της Συνέλευσης του Τμήματος.

28. Καμία βεβαίωση για επιτυχή περάτωση δεν χορηγείται πλην του Δ.Μ.Σ. Κατά τη διάρκεια των τριών (3) εξαμήνων μπορεί να δοθεί μόνο βεβαίωση ότι ο μεταπτυχιακός φοιτητής είναι εγγεγραμμένος στο Π.Μ.Σ., και μέχρι τη λήξη της διαδικασίας σύνταξης της Μ.Δ.Ε. μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι βρίσκεται στο στάδιο συντάξεως της Μ.Δ.Ε.

29. Μετά την περάτωση της σύνταξης της Μ.Δ.Ε., ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποβάλει τρία (3) αντίτυπα της στη Γραμματεία του Τμήματος μαζί με τη βεβαίωση του Επιβλέποντος, σύμφωνα με την οποία η Μ.Δ.Ε. πληροί τις προϋποθέσεις προς κρίση. Η Μ.Δ.Ε. δεν μπορεί να κατατεθεί προς κρίση πριν ολοκληρωθούν επιτυχώς οι υποχρεώσεις του μεταπτυχιακού φοιτητή στα μαθήματα των δύο (2) πρώτων εξαμήνων σπουδών.

30. Ο Πρόεδρος του Τμήματος διαβιβάζει την Μ.Δ.Ε. στα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Η υποστήριξη της Μ.Δ.Ε. ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής (όπου συντονίζει ο επιβλέπων καθηγητής) σε διάστημα που δεν ξεπερνά τις εξήντα (60) ημέρες από την επίσημη κατάθεση της Μ.Δ.Ε., είναι δημόσια και διαρκεί περίπου μία (1) ώρα. Αν ένα μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από την Συνέλευση του Τμήματος παράταση μέχρι τριάντα (30) ημέρες.

31. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια υποστήριξη των Μ.Δ.Ε. απευθύνεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ., ο οποίος ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή (ο οποίος συντονίζει και προεδρεύει στην διαδικασία αυτή) ορίζει την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της.

32. Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή αποφαινεται για την αποδοχή ή μη και για τη βαθμολόγηση της Μ.Δ.Ε., με κλίμακα βαθμολογίας από μηδέν (0) έως δέκα (10) και αποστέλλει στη Γραμματεία του Τμήματος το πρακτικό της εξέτασης του υποψηφίου. Αν, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των εξήντα (60) ημερών, διαπιστώνεται ότι ένα μέλος της Επιτροπής δεν έχει ανταποκριθεί στις σχετικές υποχρεώσεις του, το μέλος αυτό αντικαθίσταται με απόφαση της Συνέλευσης. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία αποδοχής και βαθμολόγησης της Μ.Δ.Ε. πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τριάντα (30) ημερών.

33. Κατά την κρίση της Μ.Δ.Ε., ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρουσιάζει τα κύρια σημεία της Μ.Δ.Ε. με τα συμπεράσματά της.

34. Για να γίνει αποδεκτή από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή μια Μ.Δ.Ε., πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαιτήσεις:

α. Το θέμα και το περιεχόμενο της Μ.Δ.Ε. να είναι συναφές με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

β. Η πραγμάτευση του θέματος πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο προσέγγισης των πηγών και της βιβλιογραφίας, ώστε να παρουσιάζεται η προσωπική ερευνητική προσπάθεια, συνθετική ικανότητα και επίδοση του υποψηφίου.

γ. Να πληροί τους όρους της παρ. 25 του παρόντος άρθρου (έκταση, γραμματοσειρά, δομή Μ.Δ.Ε κ.λπ.).

35. Ο βαθμός της Μ.Δ.Ε. εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολόγησής της από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Η κλίμακα κατανομής των βαθμών για τον χαρακτηρισμό του τίτλου σπουδών είναι: Άριστα (8,50 έως 10,00), Λίαν Καλώς (6,50 έως 8,49), Καλώς (6,00 έως 6,49).

36. Μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας παρουσίασης, κρίσης και βαθμολόγησης της Μ.Δ.Ε., ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται σε διάστημα δύο (2) μηνών να λάβει υπόψη του όλες τις διορθώσεις και υποδείξεις που του έγιναν από τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Μετά την ολοκλήρωση των διορθώσεων και την έγγραφη βεβαίωση του επιβλέποντος, ανακοινώνεται από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ο βαθμός και αναρτάται ηλεκτρονικά το κείμενο της Μ.Δ.Ε. και περίληψή της στα ελληνικά και αγγλικά στο οικείο ψηφιακό αποθετήριο του Πανεπιστημίου. Εάν για σοβαρούς λόγους, όπως ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση ή λόγοι ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν οι διορθώσεις μέσα στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα, είναι δυνατή η χορήγηση ενός (1) επιπλέον μήνα κατόπιν αίτησης του μεταπτυχιακού φοιτητή προς τη Συνέλευση του Τμήματος.

37. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, κατόπιν αιτήματός τους, έχουν το δικαίωμα αναβολής δημοσίευσης της Μ.Δ.Ε. στο Ιδρυματικό Καταθετήριο των Επιστημονικών Εργασιών του Α.Π.Θ. μέχρι και τρία (3) χρόνια, εφόσον, είτε θέλουν να υποβάλουν μέρος της εργασίας προς δημοσίευση σε επιστημονικά δημοσιεύματα (π.χ. περιοδικά) ή σε κάποιο συνέδριο, είτε έχουν υποβάλει μέρος του έργου σε διαδικασία κατοχύρωσης, π.χ. σε περιπτώσεις πατέντας, είτε διαπραγματεύονται την εμπορική εκμετάλλευση μέρους του έργου, είτε έχουν κάποιον άλλο σοβαρό λόγο, τον οποίο αναγράφουν στο αίτημά τους. Μέχρι τη λήξη του χρονικού αυτού διαστήματος, στο Ιδρυματικό Καταθετήριο των Επιστημονικών Εργασιών του Α.Π.Θ. θα είναι αναρτημένα μόνο τα στοιχεία περιγραφής της Μ.Δ.Ε., ενώ μετά το πέρας των τριών (3) ετών θα αναρτάται και θα είναι προσβάσιμο το πλήρες κείμενο της Μ.Δ.Ε.

38. Αν η κρίση της Μ.Δ.Ε. είναι αρνητική, ο μεταπτυχιακός φοιτητής μπορεί να υποβάλλει την Μ.Δ.Ε. του ενσωματώνοντας τις επισημάνσεις για τη βελτίωσή της σε χρονικό διάστημα τριών μηνών, προκειμένου να επαναληφθεί η κρίση. Αν και η δεύτερη κρίση είναι αρνητική, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει το δικαίωμα απονομής του Δ.Μ.Σ.

Άρθρο 9

Υποτροφίες

1. Το Α.Π.Θ. δύναται να χορηγεί ανταποδοτικές υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές με την υποχρέωση υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και παροχής επικουρικού διδακτικού έργου. Το Π.Μ.Σ. καθορίζει το ανώτατο ποσό χορήγησης ανταποδοτικής υποτροφίας ανά φοιτητή, τον ανώτατο αριθμό των ωρών εβδομαδιαίας απασχόλησής τους και λοιπές λεπτομέρειες σχετικά με τη χορήγηση των υποτροφιών. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενημερώνονται κατόπιν σχετικής ανακοίνωσης από τη Γραμματεία του Τμήματος. Ο αριθμός των υποτροφιών που θα παρέχονται μπορεί να καταλαμβάνει έως και το δέκα τοις εκατό (10%) επί του αριθμού των εγγραφέντων μεταπτυχιακών φοιτητών.

2. Με εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και ανάλογα με τα έσοδα του Π.Μ.Σ. χορηγούνται υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές. Οι υποτροφίες παρέχονται με βάση ακαδημαϊκά αντικειμενικά κριτήρια και είναι εγγεγραμμένες στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. Οι όροι χορήγησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης και συμπεριλαμβάνονται στη σχετική τους ανακοίνωση.

3. Υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές είναι δυνατόν να παρέχονται και από άλλους φορείς, όπως ΙΚΥ, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, ΓΓΕΤ, Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, Ιερές Μονές, Κοινοτικά Προγράμματα, άλλα Ιδρύματα και οργανισμούς δημόσιους ή ιδιωτικούς. Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής έχει υποτροφία ή επιχορήγηση από άλλο φορέα δεν δικαιούται υποτροφία από το Π.Μ.Σ.

4. Παραλλήλως οι υπότροφοι πρέπει να είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις τους. Σε περίπτωση που υπότροφος μεταπτυχιακός φοιτητής δεν είναι συνεπής με τις υποχρεώσεις του, η Σ.Ε. μπορεί να εισηγηθεί την ανάκληση της υποτροφίας του.

Προγράμματα κινητικότητας/Erasmus

5. Μέσω του προγράμματος Erasmus+ δίνεται η δυνατότητα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές να παρακολουθήσουν ένα μέρος του προγράμματος σπουδών τους (δηλαδή, κάποια από τα μαθήματα τους, μαθήματα επιλογής που δεν προσφέρονται στο πρόγραμμα σπουδών τους ή να εκπονήσουν όλη ή μέρος της Μ.Δ.Ε. σε κάποια από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τον υπόλοιπο κόσμο (ERASMUS+ International). Στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. δημοσιεύεται ο Κανονισμός κινητικότητας του Α.Π.Θ., ο οποίος ισχύει αναλογικά για όλους τους κύκλους Σπουδών του Α.Π.Θ., σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία και τον Κανονισμό του εκάστοτε Π.Μ.Σ. Επιπρόσθετα, στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ευρωπαϊκών και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων αναρτάται και επικαιροποιείται συστηματικά κάθε πληροφορία και διαδικασία αναφορικά με την κινητικότητα.

Άρθρο 10

Διδακτικό Προσωπικό

1. Το διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. ανατίθεται, κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. και απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α. Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ. ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.),

β. ομότιμους καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ. ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ. συνεργαζόμενους καθηγητές,

δ. εντεταλμένους διδάσκοντες,

ε. επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ. ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ. επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

2. Κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. ή του Διευθυντή δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο σε υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ. Ως επικουρικό έργο ορίζεται η επικουρία των μελών Δ.Ε.Π. κατά την άσκηση του διδακτικού τους έργου, η άσκηση των φοιτητών, η διεξαγωγή φροντιστηρίων, εργαστηριακών ασκήσεων, η εποπτεία εξετάσεων και η διόρθωση ασκήσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται είτε να ανατίθεται επικουρικό έργο είτε να δημοσιεύεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε αντικείμενα που προσφέρονται στο πρόγραμμα σπουδών του Π.Μ.Σ. Στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος καθορίζονται οι προθεσμίες υποβολής υποψηφιότητας καθώς και τα ειδικότερα προσόντα.

3. Η επιλογή των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. γίνεται με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

α) Τη συνάφεια του γνωστικού αντικείμενου του υποψηφίου, σύμφωνα με το βιογραφικό του σημείωμα, με τις απαιτήσεις των μαθημάτων του Π.Μ.Σ., τα οποία θα αναλάβει να διδάξει.

β) Τη διαθεσιμότητα του υποψηφίου στο Π.Μ.Σ. για τουλάχιστον δύο (2) ακαδημαϊκά έτη, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η ολοκλήρωση της διδασκαλίας του μαθήματος και η επίβλεψη και εξέταση των Μ.Δ.Ε., τις οποίες θα αναλάβει.

γ) Το δημοσιευμένο ερευνητικό έργο του διδάσκοντα, το οποίο αφορά κυρίως σε θέματα εμπύκτοντα ή σχετιζόμενα άμεσα με τις αγιορειτικές σπουδές.

δ) Τις τυχόν προηγούμενες αξιολογήσεις φοιτητών, κυρίως από μαθήματα μεταπτυχιακού επιπέδου.

4. Η ωριαία αποζημίωση των διδασκόντων για τη διδασκαλία καθώς και η αποζημίωσή τους για την επίβλεψη Μ.Δ.Ε. ρυθμίζονται με απόφαση της Συνέλευσης μέσα στα όρια που τίθενται από τον ν. 4957/2022 και τον Κανονισμό Αποδοχών για την παροχή διδακτικού έργου του Α.Π.Θ.

5. Ο διδάσκων υποχρεούται να τηρεί τον παρόντα Κανονισμό ή κάθε άλλη διάταξη σχετική με το Π.Μ.Σ.
6. Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:
- α. το ονοματεπώνυμο του διδάσκοντα,
  - β. την ιδιότητά του,
  - γ. το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα (μάθημα, σεμινάριο), και
  - δ. τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα ή σεμινάριο.
7. Υποχρέωση του προσκεκλημένου διδάσκοντα είναι να τηρεί το εβδομαδιαίο πρόγραμμα διδασκαλίας, όπως αυτό έχει καθοριστεί από τη Σ.Ε., και να ακολουθεί τους όρους εξέτασης και αξιολόγησης, όπως αυτοί περιγράφονται στον παρόντα Κανονισμό.
8. Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.
- Συγκεκριμένα, ο υπεύθυνος (ή σε περίπτωση συνδιδασκαλίας, οι υπεύθυνοι) για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωμένος:
- α. Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος.
  - β. Να ελέγχει αν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που είναι παρόντες και μόνο αυτοί έχουν υπογράψει στο παρουσιολόγιο.
  - γ. Να καθορίζει το περιεχόμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος, στο πλαίσιο της ύλης της ειδικότερης θεματικής του, με τρόπο ακαδημαϊκά έγκυρο και σύμφωνο με τις τρέχουσες εξελίξεις, όπως αυτό προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τη χρήση διεθνώς καθιερωμένων σύγχρονων συγγραμμάτων και λοιπών επιστημονικών δημοσιευμάτων από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.
  - δ. Να τηρεί τουλάχιστον δύο (2) ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των φοιτητών μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.
  - ε. Κατά την έναρξη του εξαμήνου, να υποβάλλει προς διανομή στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας του μαθήματος (syllabus), που θα καλύπτει σε εβδομαδιαία βάση την ύλη για κάθε διδασκόμενη ενότητα του μαθήματος, προτάσεις χαρακτηριστικών περιπτώσεων για μελέτη, καθώς και τη σχετική σύγχρονη βιβλιογραφία και αρθρογραφία.
  - στ. Τα μέλη των Τριμελών Εξεταστικών Επιτροπών των Μ.Δ.Ε. υποχρεούνται να υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος το έντυπο βαθμολογίας και αξιολόγησης της Μ.Δ.Ε. για έγκριση από τη Συνέλευση.
  - ζ. Κάθε διδάσκων που έχει τουλάχιστον τρία (3) χρόνια προϋπηρεσίας στο Π.Μ.Σ. έχει την υποχρέωση να αποδέχεται τον ορισμό του από τη Συνέλευση ως Ακαδημαϊκού Συμβούλου για έναν αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα τρία (3) πρώτα έτη λειτουργίας του Π.Μ.Σ. οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι επιλέγονται, με απόφαση της Συνέλευσης, μεταξύ των διδασκόντων με τη μεγαλύτερη διδακτική εμπειρία σε μαθήματα μεταπτυχιακού επιπέδου. Ο Ακαδημαϊκός Σύμβουλος έχει την ευθύνη της παροχής συμβουλών προς τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σχετικά με τις σπουδές, την επιλογή μαθημάτων, την επιλογή κατεύθυνσης εξειδίκευσης, τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία και άλλα συναφή θέματα. Ο ορισμός του Ακαδημαϊκού Συμβούλου πραγματοποιείται με την έναρξη κάθε νέου κύκλου του Π.Μ.Σ. και διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή. Αντικατάσταση του Ακαδημαϊκού Συμβούλου δεν είναι δυνατή, παρά μόνο για αναπότρεπτο λόγο που κρίνεται από την Σ.Ε. και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.
  - η. Κάθε διδάσκων του Π.Μ.Σ. οφείλει να σέβεται και να τηρεί τις αποφάσεις της Συνέλευσης, καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία (π.χ. να μη χρησιμοποιεί μεταπτυχιακούς φοιτητές για ιδίους ερευνητικούς σκοπούς).
9. Η μη τήρηση όλων των παραπάνω, χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία, αποτελεί λόγο για διακοπή, με απόφαση της Συνέλευσης, της διδακτικής ή άλλης σχέσης του διδάσκοντα με το Π.Μ.Σ.
10. Η διδασκαλία στο Π.Μ.Σ γίνεται σύμφωνα με το Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων, που καταρτίζεται με ευθύνη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ.
11. Οι διδάσκοντες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.
- Ακαδημαϊκός Σύμβουλος
12. Με την έναρξη παρακολούθησης του Π.Μ.Σ., ορίζεται ένα ή περισσότερα μόνιμα μέλη Δ.Ε.Π. του Π.Μ.Σ., ως Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι. Ο ρόλος του Ακαδημαϊκού Συμβούλου είναι να παρακολουθεί την εξέλιξη των

σπουδών των μεταπτυχιακών φοιτητών, να ενημερώνεται από τους διδάσκοντες για τυχόν συνεχείς απουσίες των μεταπτυχιακών φοιτητών που είναι στην ευθύνη του, καθώς και η σχετική ενημέρωση των συγκεκριμένων μεταπτυχιακών φοιτητών (μέσω της Γραμματείας) ότι τέτοια απουσία μπορεί να επιφέρει την αποτυχία στο μάθημα. Επιπλέον, ο ακαδημαϊκός Σύμβουλος παρέχει βοήθεια σχετικά με την επιλογή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του μεταπτυχιακού φοιτητή. Γενικά, ο Ακαδημαϊκός Σύμβουλος παρέχει στον μεταπτυχιακό φοιτητή την αναγκαία συμβουλευτική για να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του Π.Μ.Σ.

13. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να έρχονται σε επαφή με τον Ακαδημαϊκό Σύμβουλό τους για οποιοδήποτε πρόβλημα, το οποίο μπορεί να επηρεάσει την ομαλή πορεία των σπουδών τους.

14. Το διδακτικό προσωπικό, το διοικητικό προσωπικό, καθώς και οι αρμόδιες υπηρεσίες του Ιδρύματος συνεργάζονται και υποστηρίζουν τους Ακαδημαϊκούς Συμβούλους στο έργο τους, ενώ λαμβάνουν υπόψη πληροφορίες, παρατηρήσεις, υποδείξεις και αιτήσεις τους, για τυχόν ελλείψεις, δυσλειτουργίες, που δημιουργούν προβλήματα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, και τυχόν προτάσεις για την αντιμετώπισή τους.

Άρθρο 11

Έσοδα Προγραμμάτων - Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

1. Οι πόροι του Π.Μ.Σ. δύνανται να προέρχονται από:

- α) Τα προβλεπόμενα τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, ιδίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ε) ιδίους πόρους του Α.Π.Θ.,
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

2. Η καταβολή των τελών φοίτησης, τα οποία ορίζονται στο ποσό των χιλίων εξακοσίων ευρώ (1.600,00€), πραγματοποιείται από τον ίδιο τον μεταπτυχιακό φοιτητή (ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του φοιτητή) σε τραπεζικό λογαριασμό του Ε.Λ.Κ.Ε. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να καταβάλλουν εκατό ευρώ (100,00€) κατά την εγγραφή τους και τρεις (3) ισόποσες δόσεις [πεντακόσια ευρώ (500,00€) ανά δόση], την κάθε μία πριν από την έναρξη των αντίστοιχων εξαμήνων.

3. Οι πόροι του Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως ακολούθως:

α. ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση του Π.Μ.Σ. Με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης που λαμβάνεται έως το τέλος Μαρτίου κάθε έτους αποφασίζεται αν το υπόλοιπο ποσό μετά από την αφαίρεση της παρακράτησης υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. μεταφέρεται στον τακτικό προϋπολογισμό ή διατίθεται για τη δημιουργία έργων/προγραμμάτων μέσω του Ε.Λ.Κ.Ε. με σκοπό την κάλυψη κατά προτεραιότητα των αναγκών Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης και την κάλυψη ερευνητικών, εκπαιδευτικών και λειτουργικών αναγκών του Α.Ε.Ι. Στα έσοδα του Π.Μ.Σ. των περ. β) έως δ) της παρ. 1 πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β. το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

4. Η Συνέλευση του Τμήματος προτείνει στην Σύγκλητο του Α.Π.Θ. κάθε τυχόν αναγκαία αναπροσαρμογή του ύψους των τελών φοίτησης, τον καθορισμό των αμοιβών των διδασκόντων και την αναπροσαρμογή αυτών. Όλες οι παραπάνω προτάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος χρήζουν σε κάθε περίπτωση εισήγηση της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών, έγκριση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ. και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή για επιστροφή τελών φοίτησης ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτός επικαλείται και αποδεικνύει επαρκώς τη συνδρομή εξαιρετικά σοβαρού λόγου για διακοπή της φοίτησης και η αίτησή του αυτή υποβληθεί στη Συνέλευση του Τμήματος το αργότερο εντός είκοσι (20) ημερών από την έναρξη των μαθημάτων του εξαμήνου.

6. Το Π.Μ.Σ. οφείλει ετησίως να δημοσιεύει, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία και ιδίως το ύψος των τελών φοίτησης, των αμοιβών των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. και του αριθμού των διδασκόντων που τις εισέπραξαν.

Άρθρο 12

Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

1. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, η οποία επιλαμβάνεται των διαφόρων θεμάτων για την εφαρμογή του Κανονισμού και την λειτουργία του Π.Μ.Σ. (εγγραφές σπουδαστών, τήρηση φακέλων βαθμολογίας, αξιολογήσεις διδασκόντων, χορήγηση διπλώματος, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων κ.ά.). Επίσης, διεκπεραιώνει τρέχοντα θέματα, που αφορούν το διδακτικό προσωπικό, τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, το πρόγραμμα, τις επαφές με τις διάφορες υπηρεσίες και τα συνεργαζόμενα ιδρύματα και φροντίζει για τις δημόσιες σχέσεις και την προβολή του Π.Μ.Σ.

2. Το έργο της Γραμματείας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού επικουρείται από υπαλλήλους που προσλαμβάνονται με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης), εφόσον υπάρχουν πόροι του προγράμματος, που καλύπτουν την αμοιβή και τις ασφαλιστικές εισφορές τους. Η πρόσληψή τους γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ο ρόλος τους είναι επικουρικός.

3. Για όλες τις ανάγκες λειτουργίας του Π.Μ.Σ. διατίθεται η υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκες, εργαστήρια, νησίδα Η/Υ, προβολείς κ.λπ.).

Άρθρο 13

Τελετουργικό Αποφοίτησης

1. Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος.

2. Η τελετή ορκωμοσίας γίνεται παρουσία του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., και κατά τις δυνατότητες του Προέδρου του Τμήματος, ή/και του Κοσμήτορα της Σχολής, και, ενδεχομένως, εκπροσώπου του Πρυτάνεως. Οι λεπτομέρειες του τελετουργικού αποφοίτησης καθορίζονται με σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

3. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης.

Άρθρο 14

Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

1. Ο τίτλος του Δ.Μ.Σ. είναι δημόσιο έγγραφο και απονέμεται από το Π.Μ.Σ. «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού.

2. Το Δ.Μ.Σ. εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος. Στο Δίπλωμα αναγράφονται το Τμήμα, το έμβλημα του Ιδρύματος, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., τα στοιχεία του μεταπτυχιακού φοιτητή και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα.

3. Επιπλέον του Δ.Μ.Σ. χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του ν. 3374/2005 και της υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 (Β' 1466) υπουργικής απόφασης], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 15

Λογοκλοπή

1. Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει το έργο και τις απόψεις άλλων.

2. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος για διαγραφή του.

3. Στις παραπάνω περιπτώσεις -και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή η Συνέλευση του οικείου Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του μεταπτυχιακού φοιτητή.

4. Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμή-

ματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό φοιτητή κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση Μ.Δ.Ε.

Άρθρο 16

Πιστοποίηση - Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.

1. Μετά από την έκδοση της απόφασης ίδρυσης Π.Μ.Σ. και πριν από την έναρξη της λειτουργίας του, απαιτείται η πιστοποίηση του Π.Μ.Σ. από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.), σύμφωνα με την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4653/2020(Α' 12). Μετά από την ίδρυσή τους, τα Π.Μ.Σ. πιστοποιούνται περιοδικά, σύμφωνα με την υποπερ. ββ) της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4653/2020, στο πλαίσιο της αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία εντάσσονται.

2. Σε περίπτωση που τροποποιηθεί η απόφαση ίδρυσης, απαιτείται εκ νέου πιστοποίηση του Π.Μ.Σ. από την ΕΘ.Α.Α.Ε., εφόσον η τροποποίηση αφορά σε στοιχεία, όπως στο αντικείμενο, τον σκοπό του προγράμματος, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθησή του, καθώς και τις ειδικεύσεις που απονέμουν διαφορετικό δίπλωμα.

3. Τα Π.Μ.Σ. κάθε Τμήματος, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα διατμηματικά, διδρυματικά και κοινά Π.Μ.Σ., των οποίων το Τμήμα αναλαμβάνει τη διοικητική υποστήριξη, αξιολογούνται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της ακαδημαϊκής μονάδας από την ΕΘ.Α.Α.Ε. Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

4. Αν ένα Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, η λειτουργία του ολοκληρώνεται με την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών, σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

Εσωτερική Αξιολόγηση ΜΟ.ΔΙ.Π.

5. Με σκοπό τη διασφάλιση και τη βελτίωση της ποιότητας του Π.Μ.Σ. η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας του Α.Π.Θ. (ΜΟ.ΔΙ.Π.) προβαίνει σε περιοδική εσωτερική αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος και σύμφωνα με τις οδηγίες και κατευθύνσεις της ΕΘ.Α.Α.Ε.

6. Στις υποχρεώσεις των Οργάνων Διοίκησης και των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. εμπίπτουν και όλες οι διαδικασίες που προβλέπονται, βάσει των εκάστοτε οδηγιών και κατευθύνσεων της ΜΟ.ΔΙ.Π.-Α.Π.Θ. για την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών και των ακαδημαϊκών Μονάδων.

Αξιολόγηση διδασκόντων και μαθημάτων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές

7. Με αποκλειστικό σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου σπουδών του Π.Μ.Σ. και με απόλυτη διασφάλιση της ανωνυμίας τους, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να προβαίνουν σε αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων κάθε εξαμήνου.

8. Για λόγους ομοιόμορφης τήρησης στατιστικών στοιχείων και δυνατότητας εξαγωγής αξιοποιήσιμων για το εκπαιδευτικό έργο των Τμημάτων και συνολικά του Ιδρύματος συμπερασμάτων, τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης καταρτίζονται από τη ΜΟ.ΔΙ.Π. και μπορούν να διαφοροποιούνται μερικώς, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών κάθε ακαδημαϊκής μονάδας ή/και κάθε μαθήματος. Η συμπλήρωσή τους πραγματοποιείται ηλεκτρονικά.

9. Η διεξαγωγή της αξιολόγησης γίνεται με ευθύνη της λειτουργούσας σε κάθε Τμήμα του Α.Π.Θ. Ομάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.), σε συνεργασία με τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του Α.Π.Θ., και πραγματοποιείται μέσω του πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας (Σ.Δ.Π.) της τελευταίας. Η Διοίκηση και η ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος οφείλουν να προβαίνουν σε συστηματικές ενέργειες για την προσέλευση φοιτητών στην αξιολόγηση, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ΜΟ.ΔΙ.Π. και τις σχετικές αποφάσεις της Συγκλήτου.

10. Η ΟΜ.Ε.Α. κάθε Τμήματος παρακολουθεί, μέσω του πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας (Σ.Δ.Π.) της ΜΟ.ΔΙ.Π., τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών στη διαδικασία της αξιολόγησης, αναλύει τα σχετικά αποτελέσματα και ενημερώνει επ' αυτών τα Όργανα Διοίκησης του Π.Μ.Σ. και της αντίστοιχης ακαδημαϊκής μονάδας. Τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης αφορούν σε κάθε διδασκόμενο μάθημα και σε κάθε διδάσκοντα ξεχωριστά.

11. Τα όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. και της ακαδημαϊκής μονάδας, σε συνεργασία με την αντίστοιχη ΟΜ.Ε.Α., οφείλουν να μελετούν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, να ανακοινώνουν τις συναγόμενες διαπιστώσεις

τους, να αποφασίζουν τη δημοσιοποίηση των συνοπτικών αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, όταν κρίνεται αναγκαίο και πάντως μετά την ανακοίνωση της βαθμολογίας των μαθημάτων του εξαμήνου, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία για την προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, και να αναλαμβάνουν δράσεις για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.

Άρθρο 17 Οδηγός Σπουδών

Το Π.Μ.Σ. εκδίδει και αναρτά στην Ιστοσελίδα του Οδηγό Σπουδών με σκοπό την ενημέρωση των μεταπτυχιακών φοιτητών για την λειτουργία του.

Ο Οδηγός Σπουδών περιλαμβάνει:

1. Γενικές Πληροφορίες καθώς και χρήσιμες ηλεκτρονικές πληροφορίες για το Ίδρυμα και το Τμήμα, ειδικότερα για διοικητικές υπηρεσίες ή συλλογικά όργανα που μπορεί να απευθυνθεί ο μεταπτυχιακός φοιτητής για την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών του.
2. Τον σκοπό, το αντικείμενο του Π.Μ.Σ. καθώς και τα αποκτώμενα προσόντα μετά την απονομή του Δ.Μ.Σ.
3. Το ακαδημαϊκό ημερολόγιο, το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης των ακαδημαϊκών εξαμήνων, των εξεταστικών περιόδων, των αργιών, των περιόδων παρουσιάσεων Μ.Δ.Ε. και τυχόν άλλων υποχρεώσεων όπως πρακτικής άσκησης, σεμιναρίων, συνεδρίων κ.ά.
4. Το πρόγραμμα μαθημάτων, τις ειδικεύσεις, τις πιστωτικές μονάδες, το διδακτικό προσωπικό, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών.
5. Την επίσημη γλώσσα διδασκαλίας και εκπόνησης της Μ.Δ.Ε.
6. Τη διοίκηση του Π.Μ.Σ.
7. Βάσεις δεδομένων.
8. Χρήση Βιβλιοθήκης.
9. Υπηρεσίες προς τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Άρθρο 18 Μεταβατικές ρυθμίσεις

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από τη σχετική νομοθεσία, τον Κανονισμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Α.Π.Θ. και τον παρόντα Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ., θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων και τροποποίηση του οικείου Κανονισμού. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 2 Φεβρουαρίου 2026

Ο Πρύτανης
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

